

Veiks ir nepatvirtintos

PROFESINĖS SĄJUNGOS VEIKS IR NEPATVIRTINTOS

Walenos vadovaujamų Lenkijos profesijų „Solidarnosc“ teismas netvirtina, nes jų statutų nėra įrašyta, kad remiamasi komunistų partija (įrašyta valstybės konstitucija kaip pagrindas).

Kalbėdamas Krokuvėje 6.000 žmonių miniai Walensa pareiškė, kad profesinės sąjungos ir netvirtintos veiks taip, tarytum būtų patvirtintos. O kardinolas Wyśnyski profesijų vadams pareiškė: „Aš esu su jumis“.

SENOSIOS PROFESINĖS SĄJUNGOS BAIGIA SUBYRĘTI

„Tribuna Ludu“ rašo, kad steigiamosios nepriklausomos profesinės sąjungos baigia sunaikinti tas oficialias, kurios priklausė nuo partijos. Pagal kitų laikraščių pranešimus, oficialios tuoj bus likviduotos. Devynios jau likviduotos, o keturiolika laukia eilės.

Didžiausią nepriklausomą, pavadintą „Solidarnosc“, yra suorganizavęs Walensa, kuris vadovavo Gdanskio streikui. Ji turinti apie 6 mil. narių, bet dar kol kas tebėra neregistruota. Ta sąjunga apjungianti apie 50 mažesnių.

Senosios profesinės sąjungos turėjo 14 mil. narių. Jų likvidavus, apie pusę milijono jose įvairias pareigas ėjusių neteks darbo.

Rytų Vokietijos komunistų vadas Honackeris įspėjo Lenkiją, kad sovietinis blokas nepakęs jos liberalėjimo.

DISIDENTAS ĮSPEJA: PERDAUG NESPAUSKITE!

Lenkijos neoficialus laikraštis „Robotnik“ išsispausdino didelį vieno žymiųjų, nuolat persekiojamųjų disidentų — Kuro — straipsnį, kuriame jis ragina savo tautiečius perdaug nespaukti vyriausybės reikalavimais, kad ji viską iš karto padarytų.

Millionus darbininkų dabar apjungianti naujoji profesinė sąjunga „Solidarnosc“ nori tuoj pasiekti tikslus, kurie dar toli: parlamentinės demokratijos ir visiškos nepriklausomybės. Paskutiniai įvykiai ir taip jau sudrebinę pamatus tos sistemos, kurioje kraštas gyvena. Sistema yra valstybės monopolis, kuris viską organizuoja, informuoja ir daro sprendimus. Susidūmusi su esminiais reformų reikalavimais, valdžia gali tik armiją panaudoti gintis. O ta armija būtų atsiųsta iš užsienio.

SCHMIDTUI UŽ GERĄ VALIĄ — KIAUSINIS I VEIDĄ

Vakarų Vokietijoje didžiulis nepasitenkinimas kilo, kai Rytų Vokietiją paskelbė potvarki, kad smarkiai pakeliamos būtinų atsinešti pinigų sumos, bei kas norės apšaukti R. Vokietijoje gyvenančius giminės ar pažįstamus. O tokių ligi šiol būdavo milijonai (iš Rytų ir Vakarų pavažiuoti niekam neduodami leidimai).

Siekdamas gerinti santykius su sovietiniais karta, kadais Vakarų Vokietijos kancleris Brandtas pradėjo vykdyti vadinamąją Rytų politiką, pasirašydamas įvairias sutartis. Tuo pat keliu ėjo ir dabartinis kancleris Schmidtas, kuris po Afganistano užpuolimo pirmasis pradėjo bandyti švelninti padėtį tarp Vakarų ir Rytų.

O kaip dabar, po tokio milijonų vokietų palietusio akibrokšto? Į tai šitaip bando atsakyti britų „The Guardian“ spalio 18 d. vedamajame:

„Schmidtas, žymusis Europos valstybių kancleris, kurio geros valios Kremlius taip stropiai siekė, paliekamas su klausiniu ant veido. Jam jau sunku bus palaikyti taikingą liniją tiek dėl rakėtų išdėstymo Europoje, tiek ir svarstant Helsinkio susitarimų vykdymą Madrido konferencijoje. Honeckerio sprendimai brangiai kaštuos abiemis, Rytų Vokietijai ir sovietiniam blokui. Tas blokas nebėra monolitinis, kaip rodo smarkiai skirtingos Lenkijos, Rumunijos, Čekoslovakijos, Vengrijos politikos, jau nebekalbant apie pačią Rytų Vokietiją. Klaidinga būtų automatiškai daryti prielaidą, kad sprendimas pakelti kelionės išlaidas buvo padarytas Maskvoje. Gal būtų, kad Honeckeris tuo tik duoda savo susirūpinimo ženklą dėl kitur už uždamos vykstančio liberalėjimo ar skelbia savo tvirtinimą, kad namie gali prasidėti nerimas demokratijos linkme. Tačiau, ši ar ta priežastis būtų, tas pakėlimas staiga atšaldė Vakaruose gyvenimą tiems, kurie didėjančiu bendradarbiavimu nori pasiekti šiltesnio sumažėjimo Rytų Europoje.“

PASAULYJE

PASAULIO LIETUVIŲ KATALIKŲ ORGANIZACIJŲ SĄJUNGOS ATSTOVŲ TARPTAUTINIŲSE ŽMOGAUS TEISIŲ KOMISIJOS POSĖDŽIUOSE

Olandijoje, Tiltenberge, rugsėjo 10-11 d. įvyko Pasaulio Katalikų Moterų Organizacijos Unijos (WUCWO) žmogaus Teisių Komisijos posėdžiai. Į šiuos posėdžius iš Paryžiaus buvo nuvykę Pasaulio Lietuvių Katalikų Organizacijų Sąjungos (PLKOS) atstovė tarptautiniams ryšiams B. Šlepetytė-Venskuvienė, kuri į šią Komisiją buvo išrinkta 1979 m. Pasaulio Katalikų Moterų Organizacijų Unijos kongrese Indijoje.

Posėdžiai Olandijoje-Tiltenberge prasidėjo dviem paskaitom: 1. „Žmogaus Teisės šandien“, skaitė M. Vlasblom, ir 2. „Žmogaus Teisės ir krikščioniškoji visuomenė“, skaitė M. Frijus (abi prelegentės buvo iš Olandijos). Paskaitos posėdžių dalyvių buvo plačiai ir su įsigręžimu išdiskutuotos.

Po to tuoj pat sekė WUCWO žmogaus Teisių Komisijos posėdžiai, kurie turėjo didelę darbotvarkę ir pareikalavo daug

laiko įvairioms sudėtingoms problemoms svarstyti.

Remiantis 1979 m. WUCWO kongrese Indijoje priimta WUSWO žmogaus Teisių Komisijos programa, Olandijoje posėdžių metu svarstyta veikla 1980-1981 m. laikotarpiui. Nutarta rūpintis pabėgėlių, tremtinių, disidentų ir emigrantų problemomis. Veikla vyks per Pasaulio Katalikų Moterų Organizacijų Unijos žmogaus Teisių Komisiją, ir ši darba įtraukiant visas WUCWO priklausančias katalikų moterų organizacijas (iš 65 pasaulio kraštų).

PLKOS atstovė B. Venskuvienė energingai reikšėsi WUCWO žmogaus Teisių Komisijos posėdžiuose, pateikdama eilę sumanymų konkrečiai veiklai, ypač dėl pabėgėlių, tremtinių, šeimų atskyrimo ir kt. klausimų. Šių posėdžių metu ji taip pat turėjo progos atstovės painformuoti apie dabartinę padėtį pavergtoje Lietuvoje. (PLKOS INFORMACIJA)

RUSŲ ŽVEJŲ UOSTAS TASMANIJOJE

Rusai pradeda statyti žvejų uostą savo laivams. Jie paskyrė 10 milijonų dolerių to uosto darbams. Australijos valdžia — Fraser — davė leidimą. Fraser lošia dvigubą žaidimą: pataikauja amerikiečiams ir remia rusus. Amerikiečiai stato sau lėktuvų B-52 bazę, o rusai sau uostą. (L. L., Australija)

BYLOS TALINO DEMONSTRACIJOS VADAMS

„Sovietiskaja Estonia“ rašo, kad „jaunimo grupės smarkiai pažeidė viešą tvarką“ Taline, Estijos sostinėje, ir teisingumo organai pradėjo bylą prieš „kurstytojus ir iniciatorius“ ir „chuliganus“. Tai pasekos tuoj demonstracijų, apie kurias buvo rašyta „Europos Lietuvis“ Nr. 40.

Reuterio spaudo agentūra pažymi, kaip demonstracijos prasidėjusios. Triukšmas kilęs futbolio rungtynėse, o po jų prasiveržęs antirusiškoms demonstracijoms.

AFGANISTANE BUS TOL, KOL BUS REIKALINGA PASIEKTI PERGALEI

Išsibūčiavęs su į Maskvą atvažiuojančiu Afganistano komunistinės vyriausybės vadovu, prezidentu Brežnevas pasakė, kad Sov. Sąjunga ir toliau tęs savo „tarptautinį įsipareigojimą Afganistano liaudžiai, draugo Babrako Karmalio vadovaujamai jos vyriausybei“. Afganistano revoliucijos prieš pastangos esančios pasmerktos nepasisekti.

JAV jis pakaltino „imperialistinė reakcija“, kuri vedanti nepasiekta karą prieš Afganistano revoliuciją ir prieš „išlaisvinimo ir taikos pajėgas“. JAV imperializmas.

Atpildas — dvigubi karstai

Afganistano sostinėje Kabule karinė ligoninė turinti tik 400 lovų, ir ji esanti taip užgrūsta, kad sužeistieji ir mirusieji palatose ir koridoriuose laikomi ant grindų. Kaip viena toje ligoninėje dirbusi ir dabar pabėgusi slaugė tvirtina, kad ten tenka sutalpinti iki 4.000. Vidutiniškai kas savaitė ešą atgabenama po 25 lavonus į ligoninės lavoninę ir apie tiek pat sužeistųjų dar miršta ligoninėje. Mirusieji lėktuvais gabenami laidojami į Taškentą. Bet laidojama ir kažkur pačiame Kabule.

Kai kovos vyko Lagmano srityje, žuvusių sovietinių ir afganų karių buvo atgabenta apie 1.000.

Ligoninėje prie sužeistųjų sovietinių karių nei afganai gydytojai, nei kitas personalas neprileidžiami. Iš Sov. Sąjungos buvo atgabenta 21 specialistas ir 35 slaugės. Bet ir tie turi dirbti pergrūstose palatose: 25 lovas turinčioje palatoje sutalpinti 125 sužeistieji.

Lavonai iš fronto atgabenami didžiulės uždaroje dėžėse. Tik rusai gydytojai ir pagalbini jų personalas prileidžiami prie tu lavonų, svarbiausia, tur būt, dėl to, kad dalis būna nukapotom rankom, ausim ar nosim.

Kai ateina žinia, kad atvežama lavonų, ligoninė tuojau užsako karstus, kuriuos gamina specialieji dirbtuvė. Karstai ešą gražūs, apvalūs, o jų viršus stiklinis. Karstai su lavonais dedami į sandarias metalines dėžes ir tada gabenami laidojami (tos dėžės, kaip spėjama, reikalingos tam atvejui, jei bus nutarta kada nors žuvusius pargabenti namo).

Afganai laidojami kiek kitaip. Jie suvyniojami į drobę ir dar dieną palaikomi lavoninėje — gal kas savųjų atsišauks. Jei niekas nepaieško, tai gabenami užkastų į Kančinų kalvą. Jų lavonai taip pat dažnai būna apžaloti. Tai ženklas, kad jie buvo patekę į sukilėlių rankas (ten jie sužalojami ir gyvi paleidžiami su gėdos ženklu — išspėjimas kitiems).

Po mūšų Panšero slėnyje kovo mėn. buvo laidojamas sovietinis generolas peršautas burna ir išlūpinėtomis akimis.

mas pasirinkęs naują „šaltojo karo“ kelią ir sudaręs tokią padėtį, kuri grėsia visuotinei taikai ir visų tautų saugumui.

BABRAKO KARMALIO DOVANA RĖMEJAMS

Prezidentui Babrakui Karmaliui išvažiujant į Maskvą, Afganistano vyriausybė nutarė savo valdininkams išparduoti pigia kaina (maždaug po 8 penus kilogramą) 20.000 tonų Sov. Sąjungos dovanotų ryžių (rinkoje kilogramas kainuoja nuo 25 iki 40 penų).

Nemokamai dar bus dalijami kviečiai ir aliejus tiems, kurie kovoja prieš sukilėlius.

AUSTRALIJOJE LIEKA TA PATI VYRIAUSYBĖ

Australijoje parlamento rinkimus laimėjo ligi šiol valdžiusi liberalų ir nacionalinės krašto partijos koalicija.

IRAKO IR IRANO KARAS

Iranui nesiseka užimti taip žaibiškai Iraką, kaip buvo žadėta, dėl to prez. Huseinas prašo savo gyventojus būti kantriais. Irako sostinė Bagdada nuolat bombarduoja Irano aviacija, ir prezidentas dabar aiškina, kad Iranas turi daugiau artilerijos pabūklų, tobulius tankus ir laivyną ir vakariečių apmokytus karininkus, ir jo aviacijai daug lengviau pasiekti Bagdadą negu irakiečiai Teheraną. Jis prašo irakiečių būti Dievo kardu žemėje ir Chomeinio rėmėjams kapoti galvas.

Irano Chomeinis ragina savo piliečius „ ginti Dievo religiją ir musulmonišką kraštą“.

PANEIGĖ PRANEŠIMUS, KAD AFGANISTANO ARMIJA BUVO SUKILUSI

Tasgas paneigė Vakarų spaudoje pasirodžiusius pranešimus, kad prie sostinės Kabulo buvo sukilusi Afganistano kariuomenė, kai prez. Karmalis išvažiavo į Maskvą, ir sovietinė kariuomenė numalšinusi tą maištą.

ALKOHOLIZMAS AIRIJOJE

Būdavę sakoma, kad airiai daug geria, norėdami alkoholyje paskandinti savo neviltį. Gal taip kada nors ir buvo, bet dabar jie geria iš gero gyvenimo. Tryliką procentų pajamų išleidžiama alui ir spiritiniams gėrimams. Čia jie, sako, pralenkia visus Vakarų kraštus. Per pastaruosius 20 metų alkoholio suvartojimas krašte padvigubėjo, ir alkoholizmas vis didėjančiais kandidų skaičių psichiatrinėms ligoninėms.

Pripažindamas, kad visi tie duomenys gąsdina, alkoholizmo tarybos direktorius plk. Adams guodžiasi nors tuo, kad tas tryliką procentų nėra teisingas. Valstybė mokėsčius už alkoholį dabar apie pusę pasisimanti.

O kodėl airiai taip geria? Pagal tą patį Adams, matyt, keltų giminės prigimtyje yra kažkas paveldima, kas traukia prie butelio.

7 dienos

— Protestuodami prieš savo kolegų persekiojamą ir įkalinimą (tokių kaip Ščaranskis, Orlovas, Sacharovas), apie 7.900 įvairių kraštų mokslininkai sutarė nebendrauti su Sov. Sąjunga.

— Nemačionės susilaukė Kinijos prekybos ministeris Wang Lei, nes gerųjų Pekino restoranų virėjai per jaunimo laikraštį apskundė jį, kad ateina su savo draugais, užsisako geriausius valgius, bet nesumoka kiek reikia.

— Sri Lankos parlamentas nutarė septyneriems metams atimti civilines teises Bandaranaikei, kuri nemaža metų buvo ministrė pirmininkė (buve surasta kažkokios netvarkos).

— Kijeve ukrainietis disidentas Vasil Stus nuteistas 10 m. specialaus režimo stovyklos ir 5 m. tremties.

— Prancūzijos kontrvalgyba priėmusi išvados, kad žydų sinagogoje Paryžiuje spalio 3 d. bomba bus padėję Libijos prez. Gadaffio agentai.

— Izraelyje infliacija per pastaruosius 12 mėnesių buvo 131,5 procentų.

— Britanijos vyriausybė džiaugiasi, kad jau trečias mėnuo iš eilės infliacija krūta — dabar yra 15,9 procentai.

— Vizituodama Italiją, Britanijos karalienė aplankė popiežių.

— Prancūzija pastatys Kinijoje dvi atominės elektros jėgainės už apie 800 mil. svarų.

— Pagal dabar pasirašytą susitarimą Kinija galės pirkti kasmet JAV-bėse nuo 6 iki 9 mil. tonų grūdų.

— Spalio 31 d. dabar Egipte gyvenęs Irano mirusio šacho sūnus Reza Pahlavi bus paskelbtas šachu.

— Irano ministeris pirmininkas Rajai pareiškė, kad amerikiečiams įkaitams nemaža būtų padėta, jei JAV iš Saudi Arabijos atšauktų savo žvalgybinius lėktuvus, kurie žvalgo Irano-Irako karo frontus (Iranas įtaria, kad tos žvalgybinės žinios perduodamos Irakui).

— Lenkijos kultūrinės ir mokslinės organizacijos sudarė komitetą, kuris pirmiausia pradės spausti vyriausybę, kad nemažintų fondų filmų gamybai ir kad švelnintų cenzūrą, kaip buvo pažadėta streikuojantiems darbininkams.

— Nuo 1881 m. Kairo muziejuje buvo laikomos sugabentos 27 faraonų mumijos, bet dabar tas muziejus skyrius uždarytas, nes Egipto prez. Sadatas nori, kad jos būtų išgabentos ten, iš kur pamintos, arba į specialų pastatą (rodymas jų žmonėms, sako, prieštarauja musulmonų religijai ir tuo reikšima nepagarba tautos 7.000 metų civilizacijai).

— Buvęs krašto apsaugos ministeris Arnaldas Forlanis sudarė naują Italijos vyriausybę iš 4 partijų (keturiasdešimtoji vyriausybė po karo).

GRAIKIJA GRĮŽTA Į NATO

Kai prieš 6 metus Turkija užėmė dalį Graikijos valdytos Kipro salos, tai Graikija išstojo iš NATO karinės sąjungos. Dabar ji nutarė grįžti, tik parlamentas turės patvirtinti vyriausybės susitarimą.

Mirusiems prisiminti

Bernardas Brazdžionis

ANTRASIS DANGUS

(ARBA: KAPAS SVETUR)

Pavargusias akis užmerkiau, bet ne čia Aš, Dieve, amžinojo poilsio ieškojau: Po tėviškės padangė žydinčia, skaisčia Ir prie tėvų mižiškio žaliųjų kojų.

Ak, ne, aš negaliu užmigti amžinai, Ir kas sekundę verkdama širdis pabunda, Lyg ir man į šaurę šauktų traukiniai, Kai švilpdami jie iš stoties į stotį dunda.

Ir šaukia vakaro skardi malda Ne melstis, ne! Mane iš amžių miego kella, Ir aš, tartum pabėgęs kalins, tada Nakty nakčiausioje skubu tėvų pirkėn.

Ir už kapų šventoriaus kūdikių balsai, Man rodos, mūsų žemės skelbia Atgimimą, Ir, tartum amžini gyvenimo laisvą, Kaip srauninis upytė, venomis tekėt jie ima.

— Pavasaris! Pavasaris! — tada šaukiu, Ir, rodos, grįžta kūnan mano siela... Ir, neatmerkdamas pavargusių akių, Matau aš tėviškę, kaip antrą dangų, mielą.

Mieliesiems Rosčūi, Juzei, Kastyčiui ir Celijai Baubliams nuoširdžiai užuojautą reiškia dėl brolio, svainio ir dėdės JURGIO BAUBLIO mirties M. ir K. Barėnai

Lietuviai su maldininkais Osnabruecke

Rugsėjo 29 d., sekmadienį, užsieniečių diena visoje Vokietijoje, šiaurės Vokietijos lietuviai tą dieną praleido Osnabruecke mieste. Jie čia atvyko kaip maldininkai iš Hamburgo, Bremeno, Rendsburgo, Kiolio, Geesthachto, Oldenburgo, Bad Zwischenahno, Hannoverio, Bremenhafeno, Hilferio, Bielefeldo, Remsedes, Wernes ir pagaliau iš Osnabruecko apylinkės. Dalyvavo apie 110 lietuvių.

Tikslas — aplankyti mūsų vyskupo miestą, kuriame vyksta jubiliejiniai metai. Prieš 1200 metų buvo įkurta Osnabruecko vyskupija ir pradėta statyti katedra.

Šiais metais Osnabruecko vyskupas pakvietė atvykti ir dalyvauti bendrose pamaldose daugelio tautybių atstovus. Lietuviai gavo pakvietimą ir gana gausiai susirinko. Jie atvyko čia kaip maldininkai ir lietuvių susitikimą Osnabruecke. Mat, jie norėjo čia paminėti Tautos šventę.

Kelionei lietuviai nusamdė autobusą, užsisakė fabrikę didžiulę lietuviškais motyvais žvakę, pasigamino transparentus, surinko tautines vėlavas.

Buvo gražus rudens sekmadienis. Oras buvo geras ir malonus. Nuotaika buvo visų gera ir šventiška. Atėjus autobusui, sušilę sukalbėjome malda ir leidomės į kelionę. Wildeshausen sustojimo pailsėti. Čia susitikome su didele kroatų maldininkų grupe. Jie vyko 4 autobusais. Paskiau tęsėme kelionę iki pat Osnabruecko katedros. Pakeliui atidavėme tris lietuviškas vėlavas miesto halės administracijai, kad mūsų trispalvės būtų iškeltos mieste ir maldininkų miesto halėje.

Osnabruecko miestas senas. Per šį karą buvo smarkiai subombarduotas, bet dabar atstatytas, nėra jokių karo pėdsakų. Atstatyti ir istoriniai paminklai: katedra, pilis, senieji pastatai ir net miesto siena. Daug yra čia ir naujų pastatų, kurie sudaro harmoniją su senąja statyba. Katedra yra romaniško stiliaus, statyta iš stambių akmenų, kuriuos skaldo iš vietos kalmų. Prie katedros jau buvo nemažas lietuvių būrys. Tai Oldenburgo ir Bad Zwischenahno tautiečiai, jauni, seni ir kūdikiai. Jie mus iš tolo pažino, nes mūsų autobusus buvo pasipuošę Vytimi, trispalve ir transparentu „Lietuva“ — „Litauen“.

Lietuviai pasveikino kun. V. Šarką vardadienio proga. Prie jų prisijungė visa lenkų grupė, kuri garsiai ir gražiai sugiedojo ilgiasis metų — „Sto lat“ — „100 metų“. Solenizantas visiems padėjo ir pakvietė išgerti kavutės puoduką. Paskiau

ruošmės procesijai ir Sv. Petro ir Povilo katedrą. Lietuvos trispalvę paėmė meš. H. Vaitkus, transparentą „Lietuva — Litauen“ studentas M. Šiušelis, Garbės sargyboje buvo tautiniais drabužiais Teresė Lipšienė, Irena Rotkytė ir vyrai su tautinėmis juostomis — S. Mockevičius ir Algirdas Šaltys. Mūsų grupę daugelis fotografavo ir filmavo. Ją nuolat sekė Leonas Narškus su filmų aparatu lauke, katedroje, miesto salėje bei miesto gatvėse. Kiekviena tautybė turėjo savo žvakę ir ją norėjo paauginti katedrą 1200 metų jubilėjaus proga. Lietuviai žvakę buvo viena gražiausių. Lietuviams įnai buvo patį gražiausia, nes skoningai buvo papuošta, 10 kg svorio grynų vaško, su Vyties kryžiumi, trispalve, užrašu LITAUEN ir Gedimino stulpais. Kaina jos 110 DM.

Ją nešė S. Mockevičius, pašventino vysk. dr. Helmut Herrmann Wittler, o ant didžios žvakidės uždėjo Lietuvos Sielovados Tvarkytojas — Tėvas dr. Konstantinas Gulbinas, vienuolis kapucinas.

Sugaudė katedros varpai, ir visi ėjo labai tvarkingai, net susijaudinę. Kiekvienas jautė, kad tai labai svarbus istorinis įvykis: lietuviai su kitų tautų atstovais toli nuo savo tėvynės Lietuvos nori melsis už savo brolius ir seseris, pasilikusius Lietuvoje, išvežtus į Sibirą bei išlaikytus po platią pasaulį. Šioje didingoje šventovėje susirinko daugiau kaip 2.000 tikinčiųjų svetimtųjų. Giedojimo katedros choras, vaikai ir suaugusieji, lotyniškai, priitarian vargonais.

Sv. Mišias pradėjo vysk. dr. Helmut Wittler. Pasveikino susirinkusius kiekvienos tautybės delegatus; lietuvių vardu — Tėvas dr. Konstantinas Gulbinas. Su vietos ganytojų koncelebravo daugiau kaip 30 kunigų. Lekciją skaitė lenkas dr. J. Kaczmarczyk ir viena ispanė, o Evangeliją giedojo kun. V. Šarka. Tikinčiųjų malda kalbėjo kiekvienos tautybės atstovai gimtąja kalba. Lietuviškai meldėsi kun. P. Girčius. Pamokslą pasakė vysk. dr. Helmut Herrmann Wittler. Jis kalbėjo apie taiką tarp žmonių ir tautų. Aiškiai pabrėžė žmogaus teisių respektavimą ir pamerkė Vokietijoje pasitaikančius išsiskimus prieš kitataučius. Jis tvirtino, kad tik teisingumas garantuoja taiką. Po pamokslą visi tikintieji sukalbėjo vokiškai Apaštalu išpažinimą. Paskiau sekė tikinčiųjų malda, kurią sukalbėjo paskirytieji atstovai; lietuviškai — kun. P. Girčius.

Vyskupas pašventino žvakes, o delegatai

pastatė jas prieš altorių ant aukštų žvakidžių. Užbaigiant šv. Mišias, ganytojas suleikė visiems palaiminimą. Tada kun. V. Šarka pranešė visi miniai tikinčiųjų, kad šis vyskupas šiandien turi gimtadienį, ir visų vardu pasveikino jį ir prašė pasikiras tautybes užtraukti savo mylimiausią giesmę, Žmonės ilgai plojo.

Pietų pertrauka buvo labai trumpa. Turėjome skubėti prie katedros, kur rinkosi žmonės eiti į miesto halę. Ėjome gatvėmis su savo vėliava. Salė buvo pilnutėlė, gražiai papuošta vėliavomis ir gelėmis. Visų žmonių gera nuotaika skatino „menininkus“ tobuliau reikštis scenoje. Pagrindinę kalbą pasakė kun. dr. K. Woeste. Jis kalbėjo apie žmogaus teises ir apie pagarbą kiekvienam žmogui, o ypač svetimtųjų. Pelkė kai kurių vokiškų išsiskimus arba neatsargumą bendraujant su užsieniečiais. Radvėjas ir televizija filmavo ir viską užrašė. Po to sekė poros valandų programa. Mes, lietuviai, laukėme savo eilės pasirodyti, bet nepavyko, nes visi nesisilaikė sutarto laiko. Tada pasveikino kun. V. Šarką ir pažadėjo pasirodyti sekantį kartą. Lietuviai įteikė dovanų lietuvišką metalinę lėkštę su jauna pora vyskupijai ir miesto magistratui, o „Aušros Vartų Dievo Motiną“ vyskupui ir jo įgaliotiniui kun. dr. Woeste. Kun. Šarka prašė visus pagalbos pavergtai Lietuvai ir persekiojami bažnyčiai malda ir reikalavimu pilnų žmogaus teisių.

Paskui lietuviai išvyko į savo saskrydį Osnabruecke, į Sv. Pranciškaus parapijos salę. Papuošta salė, gausiai apkrauti stalai vaisėmis. Tautiečiai džiaugėsi, kad vienuolės seselės taip žaviai viską paruošė. Vakarienis metu buvo kalbų, skambėjimo dainos. Čia buvo pasveikintas kun. V. Šarka kaip varduvininkas, ir iškelta jam puokštė gėlių, sugiedota ilgiasis metų. Paskiau kalbėjo solenizantas. Jis pabrėžė daugelio lietuvių solidarumą lietuviškuose reikaluose bei pasisekimu reprezentuojant lietuvių ir Lietuva to sekmadienio tarptautiniame rengime. Jis palinkėjo tautiečiams, kad turėtų daugiau noro ir drąsos garbingai ginti savo ir visų lietuvių reikalus svetimtųjų tarpe. Paskiau sekė daina Šeriu žirgelį. Tėvas dr. Konstantinas Gulbinas padarė pranešimą apie sekančius parengimus, laukiant apsilankymo Sv. Tėvo Vokietijoje. Jo žodžius palydėjo giesmė Lietuva brangi. Pirm. L. Narškus perdavė visiems Hamburgo lietuvių sveikinimus ir linkėjimus Tautos šventės proga. Iškilmes tęsėme daina Ant kalno mūrai. Kun. P. Girčius kalbėjo vokiškai ir išskėlė šios dienos reikšmę Osnabruecko vyskupijai ir visiems lietuviams katalikams. Padėjo vyskupui, vokiečių valdžiai ir vietos parapijiečiams už pagalbą mūsų žmonėms. Paskiau sveikino Bad Zwischenahno lietuvių vardu P. Kazirskis ir pasidžiaugė tokiu gražiu lietuvių būriu šiandien Osnabruecke. Paskiau sekė daina Pūčia vėjas, neša laivą. Dabar pakvietė tarti žodį vietos kleboną H. Herrmann, kuris visada rodo lietuviams palankumą ir teikia pagalbą ruošiant įvairias šventes. Jis žadėjo ir toliau pagalbą su vienuolėmis. Ši mūsų geradarį prašėme sukalbėti malda vokiškai. Jį papildė lietuviška malda už mirusį a. a. Kazį Baboną, mirusius bei žuvusius tautiečius. Ši Tautos šventės minėjimą užbaigė giesmė O Dieve geriausias.

Pagaliam atsisveikinimas ir išsiskirtėme. Vienas autobusus traukė į šiaurę, o antras į rytus. Hamburgo lietuviai pasėkė namus pusianaktį.

PROF. DR. J. ERETAS VĖL DIRBA

Prof. dr. Juozas Eretas, Berne, Šveicarijoje, gyvenęs didysis lietuvių draugas, neseniai turėjo 2 operacijas. Grižęs iš ligoninės, ruošia spaudai „Užmirštųjų baltiečių“ naują laidą.

Su lietuviais pasaulyje

MIRĖ JURGIS BAUBLYS

Detroit, JAV, rugpjūčio 11 d. mirė mūsų londoniško Rosčio brolis Jurgis Baublys. Lietuvoje buvo baigęs Dotnuvos gyvulininkystės mokyklą ir žemės ūkio akademią.

Detroit aktyviai dalyvavo įvairiose lietuvių organizacijose. Nekrologuose ypač išskirtinai minima, kad jis daug prisidėjo, kai Wayne valstybiniam universitetui buvo rengiamas lietuviškas kambarys: mudrožė gražų vyti, padarė reljefinį Lietuvos žemėlapi. Taip pat iškeliamas jo didelė talka, kurią jis įdėjo į šaulių stovykloje „Pilnuose“ žuvusiems Lietuvos kariams ir partizanams pastatytąjį paminklą.

A. POČIUI ŽYMUO UŽ VISUOMENINĮ DARBĄ

„Tėviškos Aidai“ rašo, kad Melbourne Lietuvių Bendruomenės pirmininkas Albinas Počius yra pristatytas gauti Community service žymenį.

Tuo būdu būtų atžymėtas iškilus jo visuomeninis darbas.

URNA SU RASYTOJO R. SPALIO PELENAIS TAUTINIŲ KAPINIŲ MAUZOLIEJUJE

Jau buvo rašyta, kad Britanijos Halifaxe gyvenanti Angelė Giedraitienė-Spaženė išskrido į JAV, nes iš Hamburgo į Čikagos Tautines lietuvių kapines rugsėjo 20 d. buvo perkelta urna su jos vyro Romualdo pelena — tokia buvo velionies valia.

Rugsėjo 25 d., „Drauge“ A. Juodvalkis rašė, kad laidojimo iškilmes pradėtos pamaldomis — mišias atnašavo ir pamokslą pasakė kan. V. Zakarauskas, giedojo A.

Bronius Vieraitis

PRIE DRAUGO KAPO

Tai čia tavo radau, mielas drauge!... Čia... Tarp kančijų surakintų kryžių... Lietuviška rūta prie kapo glaudžias... O žemė svetima... Tokia išblyškusi...

Toli nuo mūsų mylimos tėvynės. Toli nuo Nemuno, nuo Palangos. O girdžiui Baltiją plakant tavo kryžių, Lietuvos debesėlių atplaukiant per dangų...

Jau krinta lengvi gintaro lapai, Kaip atminimai praėitų dienų. Dedu gėles ant tavo brangaus kapo Ir ašarą žiedeliuose slepiu.

Saulė nulinks pro liūdną pušį. Šešėliai tavo kapą apkabins... Tik tu ir saulė ir po žvaigždėmis būsi Brangus mano tyliuosius atdūsios...

Gal jos užmigs, šios ašarotos rūtos, Ir tu sapnuosi rūtų vainikus. Ir tuos laukus, kur tavo jauno būta, Brangiausias pasauly kraštą Lietuvos.

Žvaigždžių pulkai nušvies tau tavo naktį Nušvies ir Lietuvos tavo takus. Tai jos barstys tau atminimų žiedus, Padės sapnuoti nebaigtus sapnus.

Kai čia praeis — palenks jie galvas, Mūsų vaikai, taipgi vaikų vaikai. Lietuvis pažinos lietuvių vardą Ir tą rūtelę kvapnią amžinai.

Gal susitikis mūsų sielos tuos žvaigždynus, Kada, kaip lapas, širdis mana užges. Ateik iš tų dausių rankos man paduoti, Kad nepaklystai, kaip žemės takais.

Simonaitytė-Gaižiūnienė, vargonavo A. Kalvaitis. Atsisveikinimas vyko Vytimi ir korporacijos Neo-Lithuania herbu papuošusiose Tautiniuose namuose. Atsisveikinimą pravedė J. Jurkūnas, pasakydamas kalbą apie velionies kartą ir jos darbus. M. Valiukėnas nušvietė velionies asmenį ir davė kūrybos apžvalgą. Skautų vardi atsisveikino S. Miknaitis, draugu — A. Kučys, Neo-Lithuania korporacijos — G. Gražienė. Atsisveikinimas baigtas maldomis ir tada ilga vilkstine automobilių palydėjo urną į kapines.

Ta proga pažymėta, kad R. Spalio velionės kartos istorijos septyntojo knyga, „Aukštinio saulėlydžio gundymai“, jau surinkta ir atiduota spausdinti. Vykdoma ir laidojimas. A. Giedraitienė-Spaženė nuvežė rankraščius velionies novelių rinkinio, kurio išleidimu rūpinasi A. Laikūnas.

PROF. DR. V. VASYLIŪNAS KELIONĖS

Prof. dr. Vytenis Vasyliūnas ilgesnį laiką keliavo su savo motina Elena Vasyliūnienė ir aplankė daug didmiesčių su žymiausiais Europos meno paminklais. Dabar laimingai sugrįžo į savo darbovietę Max Planck Institut fuer Aeronomie, Spalio 4 d. jis koncertavo vargonais Sv. Mergelės Marijos bažnyčioje Lueneburge, o spalio 11 d. Hagene, kur buvo pamaldos su vysk. dr. Antanu L. Deksnu ir Tautos šventės minėjimas su Vincu Bartusevičium, sol P. S. Odiniu ir muz. Petrikaičiu.

SIR JOHN GIELGUD — LENKISKAI LIETUVISKO GENEROLO VAIKAITIS

„International Herald Tribune“ spalio 1 d. išspausdino platesnį Michiko Kakutani pasakojimą su garsojuo britų aktorium Sir John Gielgud, kuris šiuo metu JAV filmuojasi „Arthur“ filme. Kadangi dėl streiko filmavimas yra nutrūkęs, tai aktorius turės daug laisvo laiko ir buvęs šnektis ir iš tikro daug ką papasakoj.

Taip pat užsiminė, kad praeitais metais jis Varšuvoje filmavėsi Wajdos statytame filme „Konduktorius“ — buvęs grįžęs į savo šeimos gimtinę, nes jo senelis buvęs lenkiškai lietuviškas generolas.

SVEICARIJOJE LEIDZIAMASIS „SAMISDAT“

Tur būt, mažai kam mūsų teteiko net ir girdėti, ne tik matyti, kad Šveicarijos Berne Kuratorius Geistige Freiheit jau nuo 1973 m. nevienodo didumo sąsiuviniais leidžia vokiečių kalba iš Sov. Sąjungos gaunamuosius savilaidinius dokumentus. Iš pradžių tie dokumentų sąsiuviniai buvo vadinami „Russischer Samisdat“, o nuo VIII sąsiuvinio tik Samisdat — Stimmen aus dem „anderen Russland“ (Samisdatas — balsai iš „kitos Rusijos“). Dabar jau išleistas tryliktas sąsiuvinis (112 puslapių).

Pasirodo, būta lietuviškos medžiagos ir ankstyvesniuose to leidinio sąsiuvinuose. O šiame tryliktajame spausdinama 45 pabaltiečių pasirašytas dokumentas, kuriam keliamas Molotovo-Ribentropo sutarties klausimas. Tikinčiųjų teisėms ginti komiteto memorandumas dėl religijos reikalais išleistų naujų patvarkymų, kurie prieštarauja žmogaus teisių deklaracijai, ir dar visa eilė kitų dokumentų, palmtų iš „Liet. Katalikų Bažnyčios Kronikos“. Iš viso lietuviškai medžiagai škart paskirta 34 puslapiai.

Mokantieji vokiečių kalbą tuose sąsiuvinuose užtikis negirdėtų ir neregėtų dalykų ir iš kitų vietų: apie suimtųjų gabenimą, neramumus lageruose ir visokių kitokių teroro ir persekiojimo faktų.

Laikas — geras gydytojas. Tik pacientai nedrausmingi. A. Valatkevičius

Menkysta nesugeba ne tik duoti, bet ir paimiti duodama. I. Jašinskaitė

Lietuvių maldininkų keletas atstovų: Teresė Lipšienė, Saliamonas Mockevičius su žvake, Manfredas Šiušelis su transparentu, Helmutas Vaitkus su vėliava, Algirdas Šaltys ir kun. Vaclovas Šarka.

Domas Burneikis

Žemaičio atsiminimai

Krėpštų dvaras. Jis buvo pusiauakelė tarp Telšių ir Zarėnų. Tai buvo nemažas dvaras, gal ne mažesnis kaip 2.000 ha (su mišiais). Jis priklausė Gaidunams. Paskutinis Gaidunas, kuris šį dvarą galutinai praskolino rusų bankui, rodosi, Vilniuje, buvęs viena koja, dėl to žmonės vadinė jį „medkoju“. Dvaras buvo spirito varykla, bet, mano ten buvimu, buvo jau seniai nugriautas.

Krėpštų dvaro baudžiauninkai nuo baudžiavos atleisti taip pat be žemės, kaip ir Vembutų dvaro. Dabar jų vietoje buvo nuomininkai, kurie nuomą mokėjo pinigais ir darbu. Tokios nuomos sąlygos išsilaikė iki pirmojo pasaulinio karo. Už nuomomąjį ūkį, maždaug 30 ha, nuomininkas mokėjo 21 rub. pinigais (metams), dešimtį dienų ėjo su daigiu ir tiek pat su grėbliu, šešias dienas su poriniu vežimu vyras ir moteris (šieno, javų vežti), tris dienas su poriniu vežimu vyras su šake ir važnyčiuotų pavasarį mėsų vežti. Nudirbti penkių pūrų rugių sėjimo margą (apie 1 su ketvirčiu ha), t. y. du kartus suarti podymas, visiškai paruošiant sėjai, pasėti rugius ir juos galutinai įdirbti. Sėklą, žinoma, davė dvaras, bet reikėjo pačiam atsivežti. O kitais metais to margo derlių nuplauti ir suvežti į dvaro kluoną. Žiemą sukrūsti du kubinius sieklus (aktainius) malnų ir jas suvežti į dvarą.

Nuomos mokestis ir lažas didėjo ar mažėjo pagal nuomojamojo ploto dydį.

Nuomininkai be atlyginimo galėjo prisikirsti alksnių savo bendrose ganyklose ir prisikirsti durpių kiek reikėjo.

Dvarininkams dažnai keičiantis ir dvarai nesirūpinant, nuomojamųjų ūkių sodybos buvo labai skurdžios. Nei vaismedžių, nei vaiskrūmių niekur tose sodybose nebuvo. Ūkininkavimo sąlygos labai sunkios lažas dvarui. Per pat vasaros darbymetį, kai darbas darba veja, žiūrėk, jau ir bevarą į dvarą.

Pavyzdžiui, vieną dieną pasiruošėme po pusiauakelį vežti šieną. Bet pietus beval-gant dvaro gospodorių jau čia: į dvarą šieno vežti!

— Rupūžės! Negalėję iš ryto pasakyti, o ne dabar, kai jau šienas paskleistas, — keičiasi Jurkus, kinkydamas arklis.

Vakare, grįžę iš dvaro, dar vežimą šieno parvežė ir savo. Visada reikėjo pridurti nakties, norint laiku viską padaryti.

Bankas dvarą valdė per savo patikėtinį kamšorių Krasauską. Jis, tur būt, buvo lietuvių kilmės, nes lietuviškai gerai kalbėjo. Rodos, vilnietis. Vėliau tas dvaras atiteko baronui Tornau, kurio sūnus advokatas (Aleksandras) spėjo išparceliuoti dvarą dideliais sklypais vietos žmonėms, pasilikdamas sau centrą. Bet kadangi tas dvaras buvo išparceliuotas ap-

einant žemės reformos įstatymą, tai Tornau pasiliktas centras buvo išparceliuotas naujokams, o nustatytoji žemės norma jam palikta iš parduotųjų žemių.

Panėlė Juozapavičiūtė ir jos kumelaitė. Juozapavičiūtė buvo dukterė ano Juozapavičiaus, kuris pabėgo iš Krėpštų dvaro „geguželė“ nušovus. Dabar ji valdė tą patį Vilkių dvarą (Telšių aps.).

Kai ji šventė trisdešimtąjį savo gimtadienį, jos tėvo arklidėje gimė maža tamsiai švina kumelaitė. Tėvas naujagimę iškilmingai padovanavo savo dukrai. Panėlė Juozapavičiūtė tėvo dovaną-kumelaitę nepaprastai mylėjo ir globojo, lyg tikrą savo vaiką. Kumelaitė augo, grįžo ir gyveno visiškai laisvėje. Ji turėjo sau atskirą butą-arklidę, kuri nebuvo uždaroma nei vasarą, nei žiemą. Kada panorėjo, tada galėjo išeiti ir išėiti. Taip pat ji galėjo dvaro laukuose ir sodyboje vaikščioti, kur tik ji norėjo — nieko jai draudžiamo nebuvo. Nei kamontais, nei balnu, net ir apynasru (kamanomis) jos neapsunkino, ir ji tuos padargus pažinojo nebent tik iš matymo.

Kiekvieną rytą ateidavo į panėlės miegamąjį pasakyti savo globėjai labas. Gavusi iš jos du gabalėlius cukraus, vėl išeidavo. Niekada kambariuose neatsilikinėdavo. Jei panėlė pasirodydavo lauke, tuojau pat ir kumelaitė atsiradavo šalia jos. Ir kol panėlė būdavo kieme ar laukuose, jos viena nuo kitos nesiskirdavo.

Visa tai papasakojo sena kiaušinė, kaip mūdus su svainiu 1901 m. atvarėme sa-

vo veislinę kiaulę prie tokio pat veislino kavalieriaus. Tada abi, panėlė ir jos kumelaitė, buvo jau baltos baltos. Bet, aneto mano supratimu, buvo jos dar labai gražios.

Kai panėlė atėjo atsiimti mokesčio už veislinę, atėkė ir jos kumelaitė. Panėlė šnekančios su mano svainiu, kumelaitė, padėjusi ant jos kairiojo peties savo gražią galvą, klausėsi pašnekesio. Svainiui įdėjus į panėlės pirštinetą delną sidabrinį rublį, kumelaitė savo storomis lūpomis paėmė tą pinigą ir panėlės priekyje nuėjo į rūmus.

Tada kumelaitė buvo maitinama stambiai sumaltais avižiniais miltais, nes mažai būturėjo dantų.

Briedis. Vieną liepos mėnesio dieną (Krėpštų k., Telšių aps., Zarėnų vis.), valgydami pietus, išgirdome triukšmingus žmonių balsus ir šunų skalių. Metę šaukštus, išbėgome pasižiūrėti, kas čia darosi, nes balsai greitai artėjo prie mūsų sodybos. Ir pamatėme pasibaisėtinai šiurpų reginį. Nuo Kunčių kaimo, ragus ant sprando užvertę, bėgo gražuolis briedis. Rėkdamai ir šūkaudami jį vijosi trisdešimt visokių amžiaus žmonių būrys ir dar du maži šuniukai. Žmonės apsiginklavę, kas ant greitųjų pakliuvo po ranka: šakėmis, spragūlais, kastuvais, mietais ir t. t. Žmonės uždusę atsilieka, bet — briedžio nelaimė — į tą vietą stoja kiti. Nors briedis ir gana toli palikęs savo persekiotojus, bet jau smarkiai pailsęs. Jei ne tie nauji persekiotojai, jis išlūktų. Bet nauji persekiotojai supa gyvulį iš priekio

ar iš šonų ir vargina dvigubai, nes jis turi mėtintis tai į vieną, tai į kitą pusę, tuo dingdamas sau kelią.

Pagaliam didieji Dievo Krėslo mūšikai jau čia pat. Briedis įtempia paskutines jėgas. Iš jo burnos jau drimba putos, išskars-ta liežuvis, bet jį vis daugiau ir daugiau spaudžia, nes tik tame tamsiame miške jo išsigelbėjimas. Vos šimtas žingsnių ligi miškelio. Dar šuolis kitas, ir miške jau bus saugus. Bet... klatinga pelkė pastoję ke-lijai. Sukrito jis į klampią pelkę ir nebe-pajėgė išsiplėsti. Jo persekiotojai, supuolę lyg didžiausią nusikaltėį, daužė kur tik gali ir kur pakliuva. Ir briedis, tas Lietu-voš miškų retas atstovas, paguldė ant vė-lėnos savo išdidžią ir gražią galvą, jau baisiai sudaužytą.

Besidalijant grobiu, įvyko žiauriausios muštinės. Iš šio žygio retas grįžo į namus sveikas. Ir be grobio, nes pačiame mušty-nių įkaršty artimųjų kiemų gyventojai, kurie visai nedalyvavo tame „sporte“, su-bėgė išgrobstė jau sudraskyto briedžio kū-ną dalis.

— Taip jums ir reikėjo! — drėbė sesuo kaimynui Račkauksui, kai šis kitą dieną atėjęs skundėsi tiek bėgęs, vydamasis žvė-rį, o mėsos nė gabalėlio negavęs ir dar ko-ne primušęs jį.

— Ir dėl ko jūs nužudėte tą gražų gy-vulį? — puolė sesuo.

— Dėl ko? Visi vijo, visi mušė, ir aš bė-gau ir mušiau, — pasiteisino kaimynas iš-eidamas,

(bus daugiau)

Protesto pareiškimas

LIETUVOS TSR KOMUNISTŲ PARTIJOS CK ANTRAJAM
SEKRETORIUI DYBENKO N. K.

1979 m. spalio 3 d. grupė saugumiečių, vadovaujama vyr. tardytojo kap. Daugalo, patykėjusi, kada aš išėjusi į darbą, išiveržė į mano namus daryti kratos. Be dalyvavusių: maj. Stakevičiaus ir maj. Adomaičio bei vyr. leit. Maticuko, buvo atsiųsti ir „kviestiniai“: Glušakovas L. N. ir Lūnerskis V. S. Glušakovą elė asmenų matė neseniai vykusime teisminiame susidorojime su Romu Ragaičiu. Ten Glušakovas, kaip „operatyvinės grupės“ narys, kartu su savo sėbrais surašė šmeižiką raportą prieš Liutaurą Kazakevičių, sulaikytą saugumo papulk. Žilakausko nurodymu. Kadangi raporte surašyti šmeištai vėliau buvo teisėjo išnagrinėti ir atmesti, tai duoda pagrindą manyti pil. Glušakovą laikyti ne tik „operatyvinės grupės“ nariu, bet ir provokatoriumi, vykdančiu „socialinius užsakymus.“ LTSR BPK 153 str. nurodo, kad kvietiniai yra bet kurie pašaliniai, byla nesuinteresuoti asmenys. Taigi, to straipsnio požiūriu, Glušakovas, vykdąs saugumo nurodymus, negali būti laikomas kvietiniu, o tik saugumo bendradarbiu (kolaborantu). Tokie LTSR BPK pažeidimai daromi dar ir tuo tikslu, kad nuslėpti nuo tikrai pašalinių kvietinių savo veiksmus. Džiugu, kad saugumiečiai supranta, jog jų darbai yra slėptini, tačiau tokie įstatymų pažeidėjimai rodo, jog nusikalstamos priemonės tegali tarnauti tik nusikalstamiems tikslams.

Kaip įrašyta kratos protokole, kratos tikslas — „surasti ir paimiti antitarybinio turinio leidinius ir dokumentus bei technines jų gaminimo priemones, o taip pat kitokius daiktus ir dokumentus, galinčius turėti įrodymą reikšmę byloje“.

Tokius tikslus turinti krata, kaip ir pati byla, yra neteisėta, neįstatymiška, nemorali, o todėl tegali būti laikoma tik susidorojimo rūšimi.

Žodžio laisvė yra labai nedviprasmiška ir aiški suprantama sąvoka. Ji glūdi visų laisvių pamate, ir visos laisvės be žodžio laisvės nustoja būti laisvėmis apilai. Pasinaudojimas žodžio laisve tik įrodyto šmeižto atveju tampa nusikaltimu.

LTSR BK 68 str., numatantis baudžiamąją atsakomybę už „antitarybinę agitaciją ir propagandą“, yra ne tik neteisėtas, bet dėl eilės priežasčių sudaro juridinę ir loginę nesąmonę.

Sutinkamai su TSRS pasirašytos Vienos konferencijos apie tarptautinių sutarčių teisę 27 straipsniu, valstybė — Konferencijos dalyvė (taigi ir TSRS negali nuorodomis į savo vidaus įstatymus teisinti tarptautinių sutarčių nevykdymą. Taigi kiekviena valstybė, sutinkamai su tarptautinės teisės reikalavimais, privalo savo juridines normas derinti prie tų tarptautinių įsipareigojimų, kuriuos yra pasirašiusi.

TSRS yra pasirašiusi Visuotinę žmogaus teisių deklaraciją, Europos valstybių pasitarimo Baigiamąjį aktą, 1976 m. kovo 23 d. įsigaliojo ir TSRS pasirašytas Tarptautinis paktas dėl pilietinių ir politinių teisių, priimtas 1966 m. gruodžio 16 d.

Visi šie tarptautiniai susitarimai yra privalomi ir TSRS; žodžio ir kitas laisvės bei neribojamos antitarybinės ar protarybinės kvalifikacijos, todėl LTSR BK 68 str. yra neteisėtas, kaip pažeidžiantis TSRS tarptautinius įsipareigojimus.

LTSR konstitucijos 48 str. sako: „Sutinkamai su liaudies interesais ir siekiant stiprinti socialistinę santvarką, Lietuvos TSR piliečiams garantuojamos žodžio, spaudos, susirinkimų, mitingų, gatvės eitynių ir demonstracijų laisvės“.

Vienintelis logiškas taip suformuluoto straipsnio aiškinimas tegali turėti tą prasmę, kad LTSR piliečiams suteikiama visiška žodžio, spaudos, susirinkimų laisvė, nes tik tokia laisvė sutinka su liaudies interesais ir todėl stiprina socialistinę santvarką Lietuvoje.

Stalino — Berijos laikų represinio požiūrio įtakoję LTSR konstitucijos 48 str. aiškinimas kaip laisvė pasisakyti už konkrečią valdžios formą ir valdžios veiksmus. Tai loginis absurdas! „Laisvė“ šaukti „tegyvuojai!“ nebuvo ribojama ir žiauriausios tironijos. Tokia „malonė“ negali vadintis laisve. Hitleris ingi nebuvo įstatymiška uždraudęs naikinamiems žydams žavėti nacistiniu teisingumu. Tam, kad aiškinti žodžio laisvę BK 68 str. dvasia, LTSR konstitucijos 48 str. tektų perredukti maždaug taip: „LTSR piliečiams garantuojamos žodžio, spaudos ir kitos laisvės tik tiek, kiek tai padeda vykdyti esamos valdžios potvarkius“.

Todėl BK 68 str. yra neteisėtas, kaip prieštaraujantis LTSR konstitucijos 48 str. reikalavimams.

LTSR BK 68 str. sakoma, kad antitarybinė agitacija ir propaganda yra: „Agitacija ir propaganda, kuria siekiama pakirsti ar susilpninti Tarybų valdžią arba padaryti atskirus pavojingus valstybinius nusikaltimus, skleidžiamas tarybinę valstybinę ir visuomeninę santvarką žeminančių šmeižikų prasimanymų tais pačiais tikslais“.

Šio straipsnio komentary 10 punkte nurodoma, kad „kaltininkas supranta, kad jo skleidžiamos idėjos, šmeižikiški prasi-

manymai, gaminama, platinama ar laikoma literatūra yra antitarybinio turinio, numato, kad jo veiksmas gali susilpninti Tarybų valdžią ar sukelti atskirus itin pavojingus valstybinius nusikaltimus ir to nori.“

Antitarybinės agitacijos ir propagandos subjektyvinei pusei būtinas požymis yra antitarybinis tikslas“.

Kadangi jokia TSRS įstatymai neapibrėžia, kas būtent silpnina tarybų valdžią, tai vienintelis požymis, leidžiantis šį straipsnį naudoti represijoms, yra paties supratimas ir numatymas, kad jo naudojimas žodžio ar spaudos laisvę yra antitarybinio pobūdžio. Šitokią „supratimą ir numatymą“ objektyviai negalima įrodyti, kadangi net paties asmens prisipažinimas neįrodo, kad jis kalba tiesą, t.y. suprantą. O liudininkų parodymai tegali būti tik vieno asmens parodymų perpasakojimas. Taigi šiuo atveju gaunasi, kad įrodymo šaltinis tegali būti vienintelis kaltinamas, o ne jo veikla. O remiantis vieninteliu šaltiniu, juridškai negalima laikyti kaltę įrodyta. Vadinasi, LTSR BK 68 str. yra loginė ir jadinė nesąmonė.

Kodėl šis neteisėtas LTSR BK 68 str. tebetrūkalia? Dalinai atsakymą į tai duotų Lietuvos istorijos nagrinėjimas.

Rusų valdžiai stengiantis išlaikyti užgrobtą Lietuvą kiekvieną kartą sustiprėdavo represijos, kai tik sustiprėdavo lietuvių tautos pasipriešinimas okupacijai.

Po 1863 m. sukilimo rusų valdžia Lietuvoje uždraudė spaudą. Tos barbariškos atkėjos tikslas buvo padėti pagrindą lietuvių tautos surusinimui. Šiais laikais net ir uoliausi lojalistai nedrįsta tvirtinti, kad lietuvių tautos „nusikalstama“ prieš rusų valdžios įstatymus buvo neteisėti.

Ačiū kovai prieš tuos įstatymus, mūsų tauta išlaikė savo raštiją, sukūrė literatūrą ir tuo atsispyrė nutautinimui. Tuo metu rusų valdžios politika Lietuvoje buvo neginčijamai šovinizinė. Kiekvienam šovinizmui didžiausias priešas yra pavergtųjų tautų nacionalizmas. Anglijos, Prancūzijos ir kitų šalių imperializmo laikų šovinizmai uoliai kovojo prieš nacionalizmą. Todėl Dž. Neru knygoje „Indijos atradimas“ su pasididžiavimu vadina save nacionalistu, nes nacionalizmas esąs gynybinė pavergtųjų tautų kova prieš pavergėjų šovinizmą. Būtent taip visame pasaulyje suprantamos nacionalizmo ir šovinizmo sąvokos.

Rusiškojo šovinizmo ir šiandien su žiburiais ieškoti netenka. Kad karalius nuogas mato ne tik Anderseno pasakos berniukas — tai mato visi.

Kiekviena tauta turi savo istoriją, kuri ją brangi ir artima. Lietuvos istorija ne mažiau garbinga už Rusijos ir atsilieka gal tik grobiškų karų skaičiumi. Tačiau šiandien mokyklose vaikai mokomi TSRS istorijos, kuri, nepaisant pavadinimo, yra Rusijos imperializmo istorija. Rusijos nukariavimai traktuojami teigiamai. Jei tik užgrobtai įvykdyti Rusijos, tai jie būtinai pakeičiami žodžiais „prisijungimas“ ar „prijungimas“. Tai šovinizminis istorijos dėstymas. Jokia kolonijinė imperija nebuvo sukurta be kolonijų užgrobtos ir tautų pavergimo. Ir Rusija nesudaro išimties. Visi grobikai bandė klastoti istoriją. Klastojama ji ir šiandien. Ir ne tik įvykių vertinime. Klastojami, nutyliami ar net naujai išrandami patys faktai. Ir būtent rusiškojo šovinizmo dvasia. Taip Rusijos 1795 m. įvykdytas Lietuvos užgrobtas ir aneksavimas visuose vadovėliuose vertinamas kaip teigiamas reiškinys. Šis užgrobtas atnešė Lietuvai kelių sukilimų represijas, spaudos draudimą, ilgą sustabdžius tautos kultūrinį vystymąsi, baudžios užsėsimą, todėl vertinti visa tai teigiamai tegali tik rusų šovinizmas.

Neprisklausomybė yra brangi visoms tautomis. 1918 m. susikūrė nepriklausomos Lietuvos, Estijos, Latvijos, Lietuvos ir Lenkijos nepriklausomybės paskelbimas tarybinių istorikų laikomas teigiamu reiškinio, o pvz., Lietuvos — neigiamu? Kadangi LTSR ir Lenkijos senia ejo į rytus nuo Lietuvos, tai aišku, kad nepriklausomos valstybės sukurimas išgelbėjo Lietuvą nuo Lenkijos aneksijos. Ne Raudonoji armija ir ne Kapsukas neleido lenkų šovinizmams užimti Lietuvą, o susikūrusios Lietuvos Respublikos kariuomenė mūsų laukuose. Todėl Lietuvos Nepriklausomybės paskelbimas yra teigiamas mūsų tautai įvykis ir tautinio pasididžiavimo objektas. Tik rusų šovinizmas, kaip ir lenkų, gali į tai žiūrėti priešingai, nes kas gera aukai — bloga išliukui. (...) Net valstybinėje TSRS himne sakoma, kad Sąjunga „sutelkė amžiams Didžioji Rusija“.

Suvorovo ordino įsteigimas įžeidžia tautinius lietuvių jausmus, nes būtent Suvorovas malšino 1794 m. T. Kosciuškos sukilimą ir žvėriškai žudė lietuvių sukilėlius bei taikius gyventojus. Bet Suvorovo pavyzdys brangus rusų šovinizmams, nes jis sėkmingai vedė Rusijos grobuoniškus karus. Net ir marksistiniu požiūriu Suvorovas — eklektionieris ir grobikas.

Dabar gi bet kokia agitacija ir propaganda, nukreipta prieš rusiškąjį šovinizmą, laikoma antitarybine ir, remiantis LTSR BK 68 str., persekiojama ir bau-

Raketos ir bombonešiai

Britanijos spauda smarkiai svarstė savo vyriausybės nusistatymą turimuosius povandeninius atominėmis raketomis ginkluotus laivus pakeisti kitokiais, ir raketos jau bus kitokios. Visa tai kainuos milijardus, kraštas turės savo nepriklausomus didelio pajėgumo ginklus. Bet ar tas savarankškumas nesuardys NATO karinės Sąjungos? Ar Sov. Sąjunga nebus noro pirmiausia pulti kraštą, kuris turi tokių ginklų? O jeigu bus puolamos ne JAV, tai jos neis atomu ginti Britanijos ar Europos žemyno, nenorėdamos, kad priešas sumaikintų jos miestus, ypač jei Amerika atitrauktų savo karines pajėgas iš Europos. Tuo atveju tie ginklai būtų reikalingi.

Dabar Britanija turi 4 povandeninius laivus, kurių kiekviename yra po 16 atomų ginkluotų raketų ir kiekviena raketa turi 3 smaigalius, kiekvienas jų yra 200 kilotonų (pagrintos raketos turinčios po 6 smaigalius). Vienos raketos sprogtamoji jėga gali apimti apie 7.000 kvadratinųjų mylių plotą. Raketa gali nukristi 2.800 mylių.

Tridento iš pavandeninio laivo skraidinamos raketos sieks nuotolį iki 4.500 mylių. Britanija nori tokių povandeninių laivų įsitaityti iš pradžių 4, vėliau gal dar vieną. Kiekviename laive būtų taip pat po 16 raketų, kurių kiekviena turėtų 8 smaigalius, po 100 kilotonų pajėgumo, ir naikinamasis vienos raketos pajėgumo plotas būtų 28.000 kvadratinųjų mylių.

Dar Britanija pasiryžusi įsitaityti 64 nebalistines Cruise raketąs, kurios teturi tik po vieną smaigalį, gali skristi 1.500 mylių ir leidžiamos nuo laivo, iš povandeninio laivo, iš lėktuvo ar sunkvežimio, labai žemai skrenda ir kompiuteriu nukreipiamos į satelito nufotografuotą taikinį.

Ta proga įdomu pažymėti, ką šioje baisių ginklų srityje turi kiti vakariečiai ir ką Sov. Sąjunga.

JAV turi 1.054 tarpkontinentines balistines raketąs, 41 povandeninį laivą, ginkluotus iš viso 656 balistinėmis raketomis. 348 tolimo skridimo bombonešius ir 66 vidutinio nuotolio bombonešius. Prancūzija turi 1.398 tarpkontinentines balistines raketąs, 5 povandeninius laivus, ginkluotus 80 raketų, 18 vidutinio nuotolio balistinių raketų ir 37 vidutinio nuotolio bombonešius.

Sov. Sąjungos arsenalas: 64 povandeniniai laivai, ginkluoti 950 balistiniais raketų, 710 vidutinio nuotolio balistinių raketų, 156 tolimo skridimo bombonešius ir 693 vidutinio skridimo bombonešius.

SU ŽURNALAIS MIRĖ IR LEIDĖJAS

Paėmė kažkokių tablečių, užgėrė viską ir mirė Londone gyvenęs Philip Dosse, 56 m. amžiaus, kuris prieš 26 metus pradėjo leisti specialybinius žurnalus. Ligi šiol išsilaikė net septyni tie žurnalai: „Art & Artists“, „Books & Bookmen“, „Dance & Dancers“, „Films & Filming“, „Music & Musicians“, „Plays & Players“, „Records & Recording“.

Neseniai buvo atšvesta „Books & Bookmen“ 25 m. sukaktis. Į minėjimą buvo suėjusių garsių žmonių. Tačiau žurnalų skaitytojai labai sumažėjo, skolių susidarė apie 200.000 sv. Leidyba turėjo būti sustabdyta, žmonės atleisti, ir Dosse nepajėgė atlaikyti jį ištikusio smūgio.

Ironiška tai, kad Britanijos meno taryba, kuri išleidžia milijonus remti teatrąms, muziejams ir kitokiems galams, atrodo, bene po Dosse mirties pradėjo svarstyti klausimą, kad gal reiktų paremti ir tokius leidinius.

BRANGUS GYDYMAS AMERIKOJE

„Draugas“ rašo, kad dabar kiekviena gydymosi diena Čikagos ligoninėse kainuoja netoli 200 dol. 1979 m. dar buvo mokama 92,35 dol. už dieną.

DAR PRIDĖS NAUJŲ STOČIŲ

Kinija, kaip rašo „Tiesa“, sudarė su „Laisvės“ ir „Laisvosios Europos“ radijo stotimis sutartį, pagal kurią bus padidintas Pekino radijo stoties laidos Rytų Europos ir Azijos šalims.

džiama. Pasakymai už Nepriklausomos Lietuvos sukurimą, žmogaus teisių pažeidimų išskėlimas, represijų pasmerkimas yra traktuojami kaip antitarybiniai. O aš manau, kad pats toks traktavimas yra antitarybinis, silpninantis Tarybų valdžią, nes juo siekiama parodyti, kad Tarybų valdžia yra Lietuvos Nepriklausomybės priešas, žmogaus teisių pažeidimų vykdytoja ir teisintoja, represijų apologetė. Todėl bet kokių, tame tarpe ir savilaidinių leidinių persekiojimas už jų antišovinistinį charakterį iš esmės yra antitarybinis. Jeigu rusiškasis šovinizmas tapatinamas su tarybiškumu, tai Tarybų valdžios interesai patys turi reikalauti atsisirbojimo nuo rusiškojo šovinizmo.

Dėl šių priežasčių protestuodamas prieš man padarytą krata, kartu reikalauju nutraukti gėdingą bylą Nr. 58, pagal kurią ir buvo prarastas kratų vėjus. Jūs iš esmės kartojate Muravajovo „nuopelnus“ kovoje prieš žodžio ir spaudos laisvę.

Vladas Šakalsys

Vilnius, 1979. X. 26.

(„Aušra“, Nr. 20 (60), 1980 m. sausis)

LIETUVOJE

MOKSLEIVIAI IR BULVĖS

Padėti sudoroti derlių daug kur turėjo miestiečiai ir moksleiviai.

Spalio 4 d. „Valstiečių laikraštyje“ buvo išspausdinti pranešimai net iš kelių vietų, kokių pasiekimų susilaukė moksleiviai bulvių laukuose. Štai Klaipėdos rajono „Švyturio“ kolūkyje kasė žemės ūkio buhalterinės apskaitos techniku 85 moksleiviai ir jau buvo surinkę daugiau kaip 300 tonų bulvių.

Telšių rajono Kuršių kolūkyje dirbo Kuršių aštuonmetės mokyklos vyresniųjų klasių moksleiviai su keturiomis savo mokytojomis ir per dieną surinkdavę po dešimt ir daugiau tonų.

Vilniaus rajono Ždanovo kolūkyje dirbo žemės ūkio buhalterinės apskaitos techniku moksleiviai ir kasdien pririnkdavę po 30 ir daugiau tonų bulvių.

PAMINKLINĖ LENTA V. MICKEVICIAUS-KAPSUKUI

Minint V. Mickevičiaus — Kapsuko gimimo 100 metų sukaktį, su didelėmis iškilėmis ir prkalbomis Maskvoje, Serafimovičiaus gatvėje, kur jis gyveno 1931-1935 metais, prikalta paminklinė lenta.

Iš Lietuvos ir tas iškilės buvo nuvažiaavę partijos pirmasis sekretorius P. Griškevičius, partijos instituto direktorius R. Šarmaitis, mokslų akademijos viceprez. J. Požela ir Kapsuko sūnus ir dvi dukterys.

V. KAZAKEVIČIUS — NUSIPELNĖS ŽURNALISTAS

Daugiausia užsienio lietuvių reikalais besidomįs ir apie juos Lietuvos spaudoje nuolat rašęs Vytautas Kazakevičius, dabar dirbąs „Minties“ leidyklos „Gintaro“ redakcijos vedėju, gavo nusipelnusio žurnalisto garbės vardą.

Tuos vardus teikia lietuviškosios Aukščiausiosios tarybos prezidentas.

BAIGTI PIRMOS EILĖS PAJĖGUMAI

Rugsėjo 26 d. Mažeikių naftos perdirbimo gamykloje buvo didelis mitingas, kuriame džiaugtasi, kad tos gamyklos „pirmoji eilė pilnu projekciniu galingumu pradėjo gaminti taip reikiamą pramonei duoną — kūrą“.

Į mitingą buvo suvažiaavę Vilniaus aukštieji, o Brežnevas atsiuntė sveikinimo telegramą.

Apie tos gamyklos reikšmę mitinge kalbėjęs P. Griškevičius pasakė:

„Naujosios įmonės reikšmę sunku per-

vertinti. Jai stojus rikiuotėn, benzinai, dirbtiniai kuras, mazutas, suskystintos dujos ir kiti naftos produktai, kurie sudaro respublikos kuro balansą daugiau kaip 50 procentų, bus gaminami vietoje. Kad geriau įsivaizduotume Mažeikių naftos perdirbimo gamyklos statytojų ir montuotojų daugiamačialinio kolektyvo darbo svarbą, prisiminkime, jog vien transporto, tiekiant respublikai naftos produktus, išlaidos sumažės 2,5 karto. Tuo būdu bus išlaisvinta daug geležinkelio vagonų, respublikos laudies ūkis bus operatyviau ir ritmingiau aprūpinamas naftos produktais. Tai turės teigiamos reikšmės visų liaudies ūkio šakų ekonominei veiklai.“

OBUOLIAI PŪVA, O BULVĖS KASAMOS TIK PO PIETŲ

Orai Lietuvoje šiais metais buvo blogi (lietūs), dėl to derliai taip pat blogi ir dėl to raginta dirbantieji pasistengti surinkti kiekvieną varpą, pašarui kiekvieną tinkamą šiaudigalį ir runkelio šaknį.

Toks raginimas kažkur padėjo. Štai „Valstiečių laikraščio“ rugpiūčio 27 d. rašoma, kad Telšių rajono „Žemės maitintojos“ kolūkio Drobūškėjų brigada jau baigė kasti bulves.

Tačiau daug kur kažkas užkliūva. Va, „Valstiečių laikraštis“ spalio 7 d. išspausdino paruosų ministerijos valstybinės augalinkystės produktų supirkimo inspekcijos inspektorius J. Marčinsko ir to laikraščio korespondento P. Mackevičiaus reportažą „Venkia obuoliai, deglošios edamos“. Ten rašoma, kad Suvalkijoje, Žemaitijoje ir Dzūkijoje sodai tušti — obuoliai lūžta šiaurės ir rytų Lietuva.

Abu tie vyrai pavazinėjo ten, kur yra obuoliai. Kašiadoryse jiems buvo pasakyta, kad supirkimo planas įvykdytas. Semeliškiuose daug obuolių, bet jų supirkimo punkte maišai obuolių jau nuo seniau drybsojo suversti ant prieklėčio ir ant žemės, mes nėra transporto. Eliškiške taip pat kieme gulėjo apie 11 tonų, nes nebuvo transporto. Ignalinoje jiems sakė, kad gal išvės rytotį.

Spalio 7 d. „Tiesoje“ išspausdintame reportaže apie Alytaus rajono Raizių tarybinį ūkį, be kita ko, ir taip rašoma:

„Nors pats vėduardienis, į praartą bulvių lauką niekas neskuaba.

— Kasti pradėdame tik po pietų, kai atvažiuoja talkininkai iš profesinės technikos mokyklos, — kalbėjo ūkio agronomas Juozas Matulionis.“

ŽODYNŲ PARODA IR DOVANA

„Tiesos“ pranešimu, Vilniaus respublikinėje bibliotekoje buvo suruošta anglų informacinės literatūros ir žodynų paroda. Buvo išstatyta apie 350 knygų.

Tos knygos buvo padovanotos respublikinei bibliotekai.

Skaitytojų laiškai

KEISTA REZOLIUCIJA

„E.L.“ Nr. 39 pasirodė keista rezoliucija. Keista tuo, kad pirmoji dalis teisinga ir aktuali, tuo tarpu antroji viską sumaišo ir suardo. Kodėl mes tokie egoistai savanaudžiai? Kad reikia pirkti vid. Anglijos kitą Sodybą, tai aišku ne tik mažiukams Gloucesteriui ir Leicesteriui, bet Nottinghamo, Bradfordo ir Manchesterio vyrams. Tačiau, kad naujai Sodybai pirkti turime parduoti senąją, tai jau kažkokios siauras nesupratimas. Egoizmas yra yda. Vadinasi, jei mums asmeniškai ji nenaudinga, tai jos ir nereikia. Žiūrime, kad mums būtų gerai, o Tėvyne — tegu ją bala. Kodėl pamirštame, kad iš kareivio reikalaudavome gelbėti Tėvyne, neatsižvelgiant nei į asmeninę naudą, nei į pavojų gyvybei? Ši priesalka liečia kiekvieną padorų tautietį. Mūsų Tėvyne pavojuje, jai reikia draugų. Gal būt, per Sodybas rinkietis vietos ir užsienio kitataučiai ir nebus lemiamas faktorių vaduojant Lietuvai, bet kiekvienas lašas geram tikslui svarbus.

Dejavimas dėl pinigų, naujai Sodybai pirkti yra labai perdėtas. Mes dabar esame žymiai daugiau pasiturintys, negu kada pirkome pirmąją. Tada butelį reikėjo dviem trim susidėti, na, o dabar vienas lengvai išgali. Rezoliucijų organizatoriai geriau sunaudotų laiką, rinkdami pinigų po £50 iš kiekvieno vid. Anglijos dirbančio ir po £20 iš kiekvieno pensininko. Trumparegiams reiktų paašškinti, kad jei Headley Park asmeniškai naudos daugelį mūsų meduoda, tai dar nereikia, kad ji neskelbia Lietuvos vardo. Juk ir Vasario 16 gimnazija Vokietijoje mums asmeniškai naudos meduoda, bet ar tai reikšia, kad ji nereikalinga? Trumparegių, materialistų ir egoistų pilietis nei vienas tautai nėra naudingas ir reikalingas.

Tad skelbkime savo tautos vardą, neatsižvelgdami į asmenišką naudą nei į pavojų kišeniui.

V. Andr.

ATSAKYMAS J. PYRAGUI

Spalio 12 d. įvyko Vokietijos lietuvių Bendruomenės Lubecko apylinkės narių susirinkimas. Jame, be valdybos rinkimų ir kitų einamųjų reikalų, aš perskačiau visus „Europos Lietuvių“ išspausdintus straipsnius, parašytus J. Pyrago ir mano dėl lietuvių paminklo nugriovimo.

Susirinkimas, kuriame dalyvavo ir Vokietijos lietuvių Bendruomenės Tarybos narys kun. dek. V. Šarka, vienbalsiai priitarė ir užgėrė mano atsisirbojimo nuo bet kokių įtarinėjimų. Todėl aš atstovavau visos mūsų apylinkės narių nuomonei, bet ne savo asmeniškai.

Iš savo pusės noriu paklausti J. Pyragą: kas yra toji dauguma pasipiktinusių, kuriai jis atstovauja, dėl mano atsisirbojimo? Susirinkime dalyvavo ir keletas lietuvių, nepriklausančių bendruomenei, kurie ilgį priitarė man. Susirinkimas ir toliau išreiškė man pasitikėjimą, vienbalsiai išrinkdamas ir toliau pirmininkauti apylinkės valdybai. Tuo aš labai didžiuliuosi ir dėkoju mūsų bendruomenės mariams už suteiktą pasitikėjimą. Praeiti rinkimai buvo 1979 m. gegužės mėn. Šįkart iki šiol neįvyko dėl bendruomenės narių atostogų ir įvairių kitų priežasčių. Bet kadangi J. Pyragas nepriklauso mūsų bendruomenei dėl to, kad jam esą mes visi menkaverčiai ir jis save laiko kažkuo aukštesniu už Bendruomenę, todėl man nė nėra reikalo duoti jam bet kokių pasiskolinimų. Be to, J. Pyragas dažnai parašo tendencingų žinių apie lietuvių lietuvius. Kad ir žinutė apie birželio įvykių minėjimą, kurioje vardais paminėtos mergaitės, nešiosios vainiką, kai tuo tarpu vainiką nešė du jauni berniukai.

Iš viso tenka apgailestauti, kad „Europos Lietuvos“ spausdina tokius menkos vertės ir niekam naudos neduodančius dalykus. Noriu paminėti Liegus apšmeižimą, kuriuo visi susirinkimo dalyviai pasipiktino. P. Liegus yra pilnateisė Vokietijos Liet. Bendr. narė, kuri iš Apyl. Vald. atsisakė, o jos vietoje su entuziazmu ir viembalsiai buvo išrinktas taip pat Rytprūsių vokietis Horst Simon. Jų priklausymu Bendruomenei aš džiaugiuosi.

Baigiant susirinkimą, kun. dek. V. Šarka pasakė trumpą kalbą, pasveikindami naujai išrinktąją valdybą, linkėdamas jai sėkmės, ir padėkojo senajai už veiklą ir gerą bendradarbiavimą su Hamburgo lietuviams. Valdybą taip pat pasveikino ir V. Mackevičius.

Ta pačia proga aš norėčiau jums padėkoti už žemėlapio spausdinimą „Europos Lietuvos“ antraštėje. Juo džiaugiasi ne tik Mažosios Lietuvos broliai, bet ir senieji prūsai.

Pr. Kotkis

Europos LIETUVIS

LITHUANIAN WEEKLY
Printed and Published in Gt. Britain
by the Lithuanian House Ltd.
2 Ladbroke Gardens, London W11 2PT.
Tel. 01-727 2470

Registered as a Newspaper at the Post Office.

Laidžia D. Britanijos Lietuvių Sąjungą ir Lietuvių Namų Akc. Bendrovę.

Prenumeratos kaina metams 12,50 svarų, pusei metų 7 sv. (kitų kraštų prenumeratoriai moka pagal Britanijos svoro kursą).

Vienoj skiltyje įdėto skelbimo kaina 5,00 sv. už colį. Didėmi skelbimai atitinkamai brangiau.

Už laikraštįje kieno nors spausdinamą, jų skelbimų turinį nei leidėjai, nei redakcija nesilima atsakomybės.

Redaguoja redakcinis kolektyvas. Redakcija raškraščius talso ir trumpina savo nuožiūra.

Nepanaudoti rankraščiai, jei iš anksto dėl to nesusitarta, negrąžinami.

Atspausdinti straipsniai išleiskia autorių, ne būtinai redakcijos ar leidėjo nuomone.

Kronika

KUN. DR. S. MATULIS SVEIKSTA

„Šaltinio“ redaktoriui kun. dr. Steponui Matuliui, MIC, spalio 21 d. Queen's Medical Centre ligoninėje Nottinghamame buvo padaryta sėkminga operacija. Ligonis sveiksta.

Lydimas šv. Povilo Bažnyčios klebono, ligonį vizitavo Nottinghamo vyskupas Rt. Rev. James McGinness. Lanko jį daug kunigų ir seselių vienuolių.

Linkime daug sveikatos ir greičiau stiprėti.

NAUJI PASITARIMAI SU VLIKO PIRM. DR. K. BOBELIU LONDONE

Grįždamas iš Madrido į JAV, spalio 8 d. Vliko pirmininkas dr. K. Bobelis vėl buvo sustojęs Londone. Čia susitiko su VLIKo atstovu D. Britanijoje ir pasikeitė pasitarimais informacijomis apie pasiruošimo darbui Madrido konferencijai.

Vliko pirmininkas pasidalijo įspūdžiais iš Ispanijos — apie ispanų valdžios pareigūnų požiūrį į Lietuvos, Latvijos ir Estijos tautų klausimus. Sutarta dėl tolimesnės akcijos tęsiant Pabaltijo tautų okupacijos išskėlimą Europos parlamente.

Dr. K. Bobelis dėkoja Diplomatiniam Lietuvos Atstovui Londone V. Balickui už jo bendradarbiavimą Londone pirmininko vizito čia metu. D. Britanijos Lietuvių Sąjungos pirmininkui Zigmui Jurui ir Sąjungos Tarybos pirmininkui Eimuičiui Šovai už jų globą ir palydėjimą į Mančesterį — į D. Britanijos Lietuvių Katalikų Bendrijos ruošiamą saskrydį, dėkoja DBLS Valdybai už malonų priėmimą ir naudingą pasitarimą Lietuvių Sodyboje.

Speciali padėka priklauso T. Bakaitiui, kuri VLIKo pirmininko apsilankymo proga Mančesteryje paaukojo Tautos Fondui du šimtus svarų.

KALĖDINIS BAZARAS

Lapkričio 29-30 dienomis įvyks tradicinis Pabaltiečių Moterų Kalėdinis Bazaras Latvių Namuose Londone, kur „Dainava“ atstovaus lietuvių skyriui. Prašome mėsus tautiečius talkon.

Lietuviškam kampeliui labai reikalinga tautinių motyvų darbėliai: juostų, pagaldėlių, medžio dirbinių, gintaro ir kita. Be to, reikia fantų loterijai — tikna visokios smulkmenos.

Malonėkite dosniai atsilipti į šį mūsų prašymą. Remdami „Dainavą“, padėsite ligoniams, seneliams ir kitiems vargan patekusiems tautiečiams. Dalis metinio pelno skiriama jaunimo ir kitoms lietuviškos organizacijoms. Daiktus ir pinigines aukas įdėti iki lapkričio 20 d. šiuo adresu:

„Dainava“, 2 Ladbroke Gardens, London W11 2PT.

Dainavietės

AUKOS SPAUDAI

Spaudai paremti auoko 3 svarus P. Jakubėnas, po 2,50 sv. V. Žukas ir B. Kišauskas.

PARDUODAMI TAUTINIAI RŪBAI

Skubiai parduoti siūlomas pilnas komplektas moteriškų lietuviškų tautinių rūbų.

Kaina £90.00. Telefonas 460 2592.

Londonas

KAPŲ LANKYMAS

Lapkričio 2 d. bus bendras kapų lankymas 3.30 val. Artimiausia požeminė stotis — Leyton.

SOKIŲ VAKARAS

Tautinių Sokių grupė „ZAIBAS“ maloniai kviečia visus lapkričio 29 d., šeštadienį, 1

SOKIŲ VAKARA

6.30 val vakaro Sporto ir Socialinio Klubu salėje, (345A Victoria Park Road, E.9).

Įėjimas 2 svarai

SV. ONOS DRAUGIJOS RUDENS BALIUS

Šeštadienį, spalio 11 d., Sporto ir Socialinio Klubu salėje įvyksiam tradiciniai rudens baliai sv. Onos draugijos narės ruošdamosios įdėjo savo meną ir širdį, išpuošdamos salę, prigimindamos lietuviškų valgių, pasirūpindamos gera muzika.

Deja, domis teko nusivilti, nes nesulaukė tiek publikos, kiek anksčiau kitais metais. Sveidavo, būdavo, šimtinė ir net dau-

giau. Šįkart tų svečių tebuvo tik truputį daugiau kaip 60.

Tačiau balius nuotaka buvo linksma. Vakarą šeimininkės — M. Knabikienė, M. Šemetienė, V. Jurienė, A. Putnienė ir A. Lekavičienė — aptarnavo svečius, pravedė loteriją, o draugijos valdybos pirmininkė M. Parulienė vadovavo visam baliui.

Buvo malonu matyti baliuje apie dešimtį jaunuolių, kurie prisidėjo prie geros vakaro nuotakos.

SVEČIAI IS AMERIKOS

Londone Lietuvių Namuose vieši svečiai iš JAV — Elena ir Viktoras Bulkaičiai. Žada pabūti čia porą savaitių.

RUDENS VAKARAS

Šeštadienį, lapkričio 8 d., 7.30 val., Sporto ir Socialinio klubo patalpose (345A Victoria Park Road, London, E.9) rengia rudens vakarą.

Įėjimas veltui. Užkandžiams bus specialūs kopūstai su dešromis, veiks taip pat baras.

Visi kviečiami dalyvauti.

PAMOKSLĄ PASAKĖ KUN. J. LANG

„E. Lietuvio“ Nr. 40 Londono parapijos kronikoje buvo nurodyta, kad Kryžių žygio pamaldose pamokslą pasakė latvių kun. dr. P. Cirsis.

O iš tikro pasakė čekoslovakų kun. John Lang, S.J.

Derby

KARIUOMENES ŠVENTĖS MINĖJIMAS
Lapkričio 22 d., šeštadienį, 6 val. vakaro, DBLS Derby skyrius šv. Juozapo naujojoje parapijos salėje (Mill Hill Lane, Derby) rengia kariuomenės šventės minėjimą.

Paskaita bus J. Zoko, Derby lietuviškasis jaunimas atliks trumpą programą. Turėsime lietuvišką muziką, veiks baras, bus gausi loterija.

Kviečiami atsilankyti visi iš arti ir toli.

Derby skyriaus valdyba

Boltonas

TRADICINIAI ŠOKIAI

Boltoniškų tradiciniai šokiai įvyko spalio 11 d. ukrainiečių salėje. Šis metinis įvykis jau yra pagarsėjęs tarp apylinkės lietuvių savo linksmumu, draugiškumu ir organizacine kokybe. Šiais metais šokiai praėjo dar geriau negu praėityje — svečių skaičius buvo sumažintas iki 200, tai daugiau vietos šokėjams buvo. Aptarnavimas prie baro buvo geresnis, įvairaus maisto visiems užteko. Šokių muzika taip pat buvo labai gera, tai boltoniškams beliko tik vienas rūpestis — kaip tą savo šokių kokybę išlaikyti ateityje.

Skyriaus valdyba yra labai dėkinga bi-lietų platintojams ir Boltono šeimininkėms už rūpesčius ir darbą skanų maistą gaminant. Tačiau ypatinga padėka priklauso Leigh, Mančesterio, Prestono ir Ročdalės lietuviams, be kurių atsilankymo tas vakaras nebūtų taip gerai pasisekęs.

Iki pasimatymo ateinančių metų šokiuose!

Mančesteris

KARIUOMENES ŠV. MINĖJIMAS

Lapkričio 15 d., šeštadienį, 6 val. vakaro, L.K.V.S.-gos „RAMOVES“ Mančesterio skyrius rengia Cheetham Town Hall Kariuomenės šventės minėjimą su įvairia ir įdomia programa.

Po programos vyks šokiai, grojant linksmai kapelai. Veiks baras ir užkandė.

Kviečiame visus iš arti ir toli atvykti į minėjimą.

Skyriaus valdyba

FILATELISTŲ DRAUGIJA „VILNIUS“

Draugijos Valdyba apgailestauja, kad susirinkimas, turėjęs įvykti Derby spalio 25 d., turėjo būti atidėtas vėlesniam laikui.

Didelis straipsnis apie Draugijos pirmininkę R. Popikienę neseniai pasirodė „Derby Evening Telegraph“. Ji yra pagarsėjusi savo rankdarbiais iš visokių me-

Svarstymai DBLS Tarybos suvažiavime

Po skanių pietų spalio 18 d., šeštadienį, DBLS Tarybos ir Centro Valdybos nariai, DBLS Tarybos rėmuose apsiėjungusių organizacijų ir DBLS skyrių atstovai ir svečiai susirinko į Bradfordo „Vyties“ klubo salę pradėti DBLS Tarybos suvažiavimą. Už stalo susėdo DBLS Tarybos prezidiumas: pirm. Eimutis Šova, vicepirmininkai Pranas Dzidolikas ir Kazimieras Bivainis, Jonas Podvoiskis ir sekr. Anicetas Bučys.

Šiltu žodžiu pirmiausia pasveikino susirinkusius šios dienos šeimininkas ir globėjas „Vyties“ klubo pirmininkas Vytautas Gurevičius. Suvažiavimą atidarė pirm. E. Šova, supažindindamas su šios institucijos veikla ir uždaviniais. Taryba išsklaido narių pageidavimų ir pataria Centro Valdybai, o kai reikia įgyvendinti kokį svarbų dalyką, tai ir spaudimu stengiasi paveikti. Bet apskritai kiek galima derina savo veiklą su Centro Valdyba.

Sekr. A. Bučys perskaitė paskutinio suvažiavimo protokolą. Anąkart buvo išskirti ir apsvartinti du išskirtinai rimti klausimai: kad būtų įsigyta naujoji sodyba ir kad „Europos Lietuvio“ ir toliau būtų leidžiamas kas savaitę.

V. Junokas sveikina suvažiavimą DBLS Derby skyriaus vardu, primindamas, kad jo vadovaujamas skyrius 1981 m. rengia reprezentacinį Vasario 16 minėjimą ir lietuvių tautodailės parodą. Bradfordo Kaldžionis perduoda kapeliono kun. J. Kuzmickio sveikinimus, J. Podvoiskis — negaliojio čia dalyvauti Mančesterio klubo pirm. V. Kupsčio, Z. Juras — DBLS Centro Valdybos ir LNB. Raštu sveikino kun. dr. S. Matulis lietuvių katalikų sėlovados vardu, vadeiva J. Mašauskas — skautų rajono vardu, K. Paukštys — DBLS Leicesterio skyriaus vardu, kartu prašydamas laikyti Wolverhamptono nutarimų dėl sodybos, ir I. Dailidė — DBLS Londono I skyriaus vardu.

Suvažiavime dalyvavo 5 DBLS centro valdybos nariai: Z. Juras, J. Alkis, R. Šova, A. Vilčinskas, K. Tamošius.

Pranešimą apie lituanistinę veiklą padarė A. Vilčinskas, užsimindamas, kaip DBLS Centro Valdybos sekretorius, ir tai, kad ligi šiol skyriai dar nėra baigę narių perrašymo pagal naują tvarką. Pasisakė už dažnesnį skyrių lankymą, dėl aktyvesnio skautų dalyvavimo stovyklose, pagalbos jaunimui pasiekti Sodybą. Ateities veiklos gaires papildydamas, J. Podvoiskis siūlo kitais metais surengti vyresnio jaunimo stovyklą. O 1981 m. sausio mėn. Mančesteryje bus Jaunimo sąjungos suvažiavimas.

DBLS pirm. Zigmas Juras pateikė politinės veiklos apžvalgą — apie Vidurio Europos Liaison Grupę paruoštąjį memorandumą ryšium su Madrido konferencija, apie palengvėjusias galimybes patekti su savo reikalais į anglų spaudą. Pranešė, kad A. Vilčinskas politinėje veikloje dalyvauja Baltic Council. Nusiskundė, kad spaudoje būvę pasisakymų prieš Centro Valdybos narius, jog jie reikiąjį simpatijų lenkams. Iš tikro dirbama su jais, nes lietuvių padėtis panaši į lenkų. Religijos at-

džiagų — skardinių dėžučių, medžio, kiaušinių ir t. t. Laikraštis buvo įdėjęs R. Popikienės nuotrauką su rankdarbių pavyzdžiais.

Draugijos pirmininkė neseniai pradėjo dėstyti rankdarbių kursą vienoje Derby vakarinėje mokykloje.

Gerčiausias dėkimas jai linki visa lietuvių filatelistų Draugija.

Ketteringas

PAMINĖTA 84 METŲ SUKAKTIS

Ačiū Dievui, kad man leido šiame mangame pasauilyje pagyventi 84 metus! Ketteringe nedaug lietuvių, bet sveikinimų nepagalėjo: atsiumė iš Ketteringo du, o iš Corbio vieną. Tai ar neužteko? O susapnavau, jog pasveikinti tai sugužėjo tiek, kad ir pačiam jau nebebuvo vietos! Iš tiesų gimtadienį teko praleisti pas vietinius. Nebuvo ko nusiminti, bet ir džiaugsmo nebuvo, kad reikėjo gimtadienį praleisti ne tarp lietuvių, o tarp kitataučių.

J. Liobė

Vokietija

KARIUOMENES ŠVENTĖS MINĖJIMAS

Hamburge lapkričio 29 d., šeštadienį, St. Theresien-Kirche, Dohrnweg 8. Hambura — Altona, 17 val. bus pamaldos bažnyčioje, o 18 val. iškilmingas aktas parapijos salėje, vaišės — jaukus pobūvis ir šokiai.

AR GALI BŪTI ROŽĖ BE SPYGLIŲ?

Imdamas į rankas šio gražaus žiedo stiebą, kiekvienas turi sergėtis, kad neįsirtų.

Vakarų Vokietijos gėlininkai paskelbė sensacingą pranešimą, kad jiems pavyko išauginti naują rožių rūšį — be spyglių. Bandymai truko 20 metų: per tą laiką rožės buvo skiepytos daugiau kaip 200 kartų.

(Iš „Mokslas ir gyvenimas“)

žvilgiu Lietuva yra antroji vietoje po Lenkijos. Išskėlė Keston College vaidmenį keičiant religijos persekiojimą Lietuvoje. Pirminė Lietuvoje leidžiamąją gausią pagrindinę spaudą.

Dėl Tautinės paramos fondo kalbėta nemaža, bet kadangi jo veiklai galėtų tik pakankti viešas išsišneikėjimas, tai visas ir baigta už uždary durų.

Su DBLS jaunimo sąjungos veikla supažindino tos organizacijos pirm. J. Podvoiskis. Suminėjo atliktus darbus, bet kartu ir pasiskundė, kad dirbti nelengva. Dalyvauta Insbruke Bendruomenės posėdyje, o numatyta Europoje jaunimo stovyklų, pobūvių. Stengiamasi palaikyti ryšius su Europos lietuvių jaunimu. Kai kas nepasiseka. Dabar ruošiami įstatai, kurie bus pateikti suvažiavimui Mančesteryje. Išlaidoms gauta 300 svarų iš Jaunimo kongreso pagalbinio komiteto. Palaikomi ryšiai ir su kitų kraštų jaunimu (papasako atsitikimą apie du Olandijoje gyvenančius lietuvių jaunuolius, kurie nemo-kia lietuviškai, bet juos sudomino „Lynės“).

LNB pirm. Juras Alkis savo pranešime suminėjo, kad finansų panaudojimas lietuviškiems reikalams sunkėja. Veikla kolonijose siaurėja. Pirmasis rūpestis buvo spauda. Tačiau Nidos Knygų Klubu leidinių prenumeratorių Britanijoje tėra 120, visa kita išsiunčiama į užsienį. O amerikiečiai ima skųstis, kad tos knygos jiems per brangios. Tad ar beapsimoka leisti? Centro Valdyba yra tokios nuomonės, kad jau reikia suveržti diržus. „Europos Lietuvio“ pats svarbiausias, ir jį reikia išlaikyti, ir dėl to Centro Valdyba yra priėjusi tokios nuomonės, kad jis turėtų būti dvisavaitinis. Spaustuvės darbininkai nori didelių atlyginimų, ir tai sudaro didesnę išlaidą. Dvisavaitinį redaktoriui būtų lengviau paruošti. Spaustuvė pašaliniais darbais negali varžytis su anglų spaustuvėmis. Taigi, sakė J. Alkis, turime ne plėstis, bet siaurintis, sutelkiant dėmesį daugiau ties tais dalykais, kurie būtų naudingi jaunimui ir mums visiems. Reikia sumažinti spaustuvę ir, be laikraščio, išleisti gal kalendorių ir „Pradalgę“.

Bendrovė pakeitimus darė sutartinai su DBLS Centro Valdyba, bet vis atsižvelgdama į visuomenės pageidavimus. Taigi visuomenė turėtų apsispręsti greit, ypač dėl laikraščio.

Antroji Sodyba būtų reikalinga įsigyti. Dėl Sodybos įsigijimo vidurinėje Anglijoje pranešimą daro Eimutis Šova. Taryba už jį pasisakė pernai, o šįmet DBLS suvažiavimas tuo reikalu rūpintis išrinko komisiją. Reikalą ją įsigyti parėmė Wolverhamptone susirinkę 7 skyrių pirmininkai, kaip rodo jų priimtoji rezolucija. Tačiau ligi šiol nebuvo dar surasta tinkama vieta.

Po pertraukos suvažiavime buvo pradėtos diskusijos dėl pranešimų. Pradedama dėl J. Juro pranešimo, kad spauda pakaltinusi Centro Valdybos narius simpatijomis lenkams. Prašoma tokių įrodymų. Z. Juras pasisako, jog priekaištąs būvęs taikytas Mančesterio biuleteniui, kad prasi-mamo (skaitytojų laiškų skyriuje) nebūtų dalykus, esą, Vidurio Europos federalistai yra lenkiška organizacija. Tai neteisybė, ir metų metais suvažiavimuose būvę pasisakoma, kas ten dirbama ir kas ten DBLS atstovaujama. „Esame tokioje padėtyje, kad reikia bendradarbiauti su organizacijomis. Ta proga Klemensas Tamošius pareiškė, kad federalistuose jis neatstovauja DBLS.

Kadangi DBLS pirm. Z. Juras užsiminė ir memorandumą, kuris buvo paruoštas ryšium su Madrido konferencija ir kurio tekstas atspausdintas „E. Lietuvyje“, tai buvo apgailestauta, kad ten pabrėžtinai iškeliami Jugoslavijos saugumo ir karo pradžioje išduoty lenkų karininkų klausimai, o apie Lietuvą — nė žodžio. Pasirodo, Pabaltijo klausimas bus priedė. Taip pat apgaileta, kad tokiame Londone dabar lietuvių demonstracijose nebedalyvauja, o anksčiau, kol buvo politiniai reikalais rūpinęsi žmonės, paskui lietuvišką trispalvę žygiuodavo kitataučių tūkstančių minios.

Iškeliamą nuomonę, kad vidurinės Anglijos DBLS skyrių pirmininkų raštiškas reikalavimas dėl Sodybos labai blogai skamba. Pasigendama jaunimui anglų kalba leidžiamajame „Lynės“ bent šiek tiek lietuviškų žodžių — bent „labia diena“ ar „labas vakaras“. Dėl to nurodoma, kad paskutiniame numeryje kaip tik buvo šalia vertimo angliškai išspausdinta lietuvių kalba visa R. Lankausko novelė. Siūloma Paramos fondui pinigų rinkti birželio mėn., minint išvežimus. Prisimenama, kad žmonės maišo Tautos ir Paramos fondus, o jų tikslai skirtingi. O siuntiniai turėtų būti siunčiami per visuomeninio pobūdžio Lietuvių Namus.

Pasigendama lietuvių skautų atstovų tarptautinėse stovyklose, konkrečiai Chartworthe, kur dalyvavo 33 valstybių skautai, o lietuvių nė vieno, tik Lietuvos vėliava. Atsakyta, kad skautų sąjunga neap-rėpia visko — nėra kam, o, be to, tuo metu visko sava stovykla. Ir ana tarptautinė stovykla nebuvo taip svarbi.

Dar paberiama daugiau duomenų apie Jaunimo sąjungą, kuri jau yra PLJ Sąjungos narys. Šiek tiek supažindinama su

ruošiamųjų įstatų pagrindiniais dėsiais. Be kita ko, „Lynės“ spausdinimas kainuoja ne 89 svarai metams, kaip buvo klaidingai paskelbta, bet 800 svarų.

Diskutuojant „Europos Lietuvio“ klausimą, nurodoma, kad būtų lengva rasti redaktorių, jei laikraštis būtų dvisavaitinis. Sumažėtų ir išlaidos. Leidžiant savaitinį, kasmet būtų kelti prenumeratorių. Dvisavaitinio ir pašto išlaidos sumažėtų apie 2.500 svarų. Bet tokie siūlymai susilaukia protesto ir pritarimo. Jei neleistume laikraščio, knygų, sako, nustositime savo veido, ypač kad LNB gi duoda pelno. Į tai atsakoma, kad spaustuvės — spaudos nuostoliai ne mažėja, o auga. Būsimieji redaktoriai, štai, nori gauti 150 svarų savaitę, ir dar nežinia, ar jie sugebėtų. Eksperimentų Valdyba nenorėtų daryti. Jeigu laikraštis ir toliau būtų savaitinis, jei jo vieną numerį redaguotų kolektyvas, o kitą dabartinis redaktorius, tai kažin, ar išliktų toks pat lygis.

Kai kas laikosi požiūrio, kad nereikia nei sodybos, nei namų, o laikraštis turi būti. Į tai atsakoma, kad ir redaktoriaus pagimdyti negalima, ir skaitytojų skaičius mažėja ir mažės, ir perdėta būtų sakyti, kad jei „E. Lietuvio“ nebūtų, tai ir organizacijos išnyktų. Tą sritį susiaurinus, bus galima paremti kitas lietuviškas šakas.

Keliamas klausimas tu, kurie naudoja si spauda, bet skolų neužmoka. Aiškėja, kad tokių nedaug tėra. Sakoma, kad dėl laikraščių redaktorių jau yra planas, tik reikia reikalą pratęsti iki suvažiavimo. Kai kas galvoja, kad tikra tragedija, jei „E. Lietuvio“ bus leidžiamas tik kas dvi savaitės. Prisimenamas „Išėvio Draugo“ liūdnas likimas:ėjo kas savaitę, paskui kas mėnuo, pagaliau kas trys mėnesiai. Kokia nauda būtų panaikinus Nidos Knygų Klubą? Sumažėtų finansinė našta. Ni dos Knygų Klubu likimą rimtai direktoriai ruošiasi svarstyti.

Ak, dar tas žemėlapis su Karaliaučium ir kt. Ir imperialistais išsivadiname. Kaip jau paskelbta, jo klausimą svarstys DBLS suvažiavimas. Turėtų dar plačiau pasisakyti skaitytojai.

Dėl naujos sodybos pirkimo sakoma, kad išnyksime, jei neįsigysime. Midlande yra 940 lietuvių. Aštuoniems skyriams būtų apie 80 mylių kelio, jei būtų perkama kur viduryje. Kai kam atrodo, kad jau šaukštai po pietų. Kai kas siūlo naujai sodybai pirkti sumažinti numatytą 200.000 svarų sumą. O kai kam atrodo, kad naujai įsigyti reikia pinigų, o paskui dar susirasti, kas administruotų, svarbu ir klientūra. Be naujos sodybos kultūra nemirs. Jaunimas, kuriam žadama pirkti, nematomas. Iš ekonominio taško tai būtų suvažiavime. Naujos sodybos šalininkai šako, kad tokios vis dėlto reikia, tačiau turimoji neturėtų būti parduodama. Metami prieškaštai komisijai, kuri rūpinasi sodybos pirkimu. Bet ji daro, ką gali. Kai bus surasta tinkama vieta, reikės šaukti suvažiavimą. Per 2-3 metų turėtų būti sutarę daryti, tik vieta turi būti patraukli. Pirmą sutraukti pensininkus, paskui rūpintis klientūra. O gal geriau išieiti, jei būtų parduota turimoji sodyba ir iš procentų gyvenama? Kokios sąlygos bus pensininkams naujoje Sodyboje?

Dar pasvarstoma Tarybos kompetencija. Kalbama apie planą atsikviesi iš Kanados okteta. Stebimasi, kad dabar politiniuoseėjimuose vis kalbama apie žmogaus teises, o ne apie Lietuvos nepriklausomybę. Į tai Z. Juras atsako, kad kai žmonės turės teises, atsiras ir laisvė.

Snekėta daug. Kalbėta šaltai ir karštai. Susipykta, išsižeista, protestuota, atsiprašyta. Tai suprantama. Kam gi tie didesni susirinkimai, jeigu ne savo nuomonėmis pareikšti pagal įsitikinimus? Reikia tikėtis, kad, baigus suvažiavimą ir sugiedojus himną, saulė Lietuvos pašalino visus tamsumus ir išvaizduoją visi su giedra širdyse. Ar atsigavo pailsėję.

Po suvažiavimo dar neskubėjome išvažinėti: dar „Vyties“ klubo pirm. V. Gurevičius ir jo malonūs padėjėjai pakvietė pasistiprinti vakariene — tais didžiausiais pasirinkimais patiekalais. O po to pasidalyta įspūdžiais prie alučio ar silpnusių gėrimėlių.

Labai pagėdautina, kad bet kokiuose suvažiavimuose nebūtų kaltinami tie žmonės, kurie juose nedalyvauja. Jie juk negali atsakyti į kaltinimus.

Iš viso suvažiavimo dalyviai pareiškė įvairių nuomonių. Dėl vieno buvo pasisakyta plačiau (Sodyba), dėl kitų stauriau ar visai nieko. Kodėl taip? Su maža išimtimi (dvisavaitinis „E.L.“, „Paramos Fondas“) kalbamejį reikalai yra būvę jau aptarti „Europos Lietuvyje“. Vadinas, informacijos buvo. Tikriausiai taip vyksta todėl, kad žmonės per daug nesigilina į reikalus. O reikėtų.

M. B-nė

LIETUVISKOS PAMALDOS

NOTTINGHAM — lapkričio 1, Visi šventieji, 19 val., Židinyje.
NOTTINGHAM — lapkričio 2, Vėlinės, 11.15 val., Židinyje.

Po pamaldų lankome lietuviškas kapines.

BRADFORD — lapkričio 2 d., 12.30 val. Tuoju pamaldų keliausime į kapines aplankyti ten besilinsčių. Bus pašventintas a. a. Kz. Zdramlo paminklas.